

2020

► MEMORIA ANUAL

Llars
El Temple

C/ Temple, 9 - 07001 - Palma

971 71 11 54

llarseltemple@llarseltemple.org
www.llarseltemple.org

Entitat col.laboradora de L'IMAS per a la guarda de menors

 ÍNDEX

7/ PRESENTACIÓ

9/ MISSIÓ, VISIÓ I VALORS

11/ POLÍTICA DE QUALITAT

13/ MAPA DE PROCESSOS

15/ ORGANIGRAMA

17/ EIXOS D' INTERVENCIÓ

19/ ESTUDI GENERAL DE LA POBLACIÓ ATESA

25/ MODEL D'INTERVENCIÓ GRUPAL I INDIVIDUAL

- PROGRAMA DE PARTICIPACIÓ "PRENIM PART"/ 27
- PLA DE FORMACIÓ I SUPERVISIÓ DEL PERSONAL/ 33

41/ PROGRAMA GENERAL DE BENESTAR PERSONAL I SOCIAL

- PROJECTE D'OCI SALUDABLE/ 43
- PROJECTE MEDIAMBIENTAL/ 47
- PROGRAMA DE SALUT, PREVENCIÓ I CONTROL DE SUBSTÀNCIES TÒXIQUES/ 49
- PROGRAMA D'EDUCACIÓ AFECTIVA – SEXUAL/ 53

57/ PROGRAMA D'ATENCIÓ EMOCIONAL

61/ PROGRAMA ACADÈMIC

65/ PROGRAMA D'HABILITATS NECESSÀRIES PER AL PROCÉS D'INDEPENDÈNCIA I TRANSICIÓ CAP A LA VIDA ADULTA

- PROGRAMA DE PRE – EMANCIPACIÓ/ 67
- PROGRAMA DE CAPACITACIÓ LABORAL/ 73

77/ PROGRAMA PER ABORDAR PROBLEMES DE VIOLÈNCIA, CONFLICTE I INTERVENCIÓ EN CRISIS

79/ PROGRAMA D'INTERVENCIÓ FAMILIAR

87/ VALORACIÓ 2020

89/ REFERÈNCIES

PRESENTACIÓ

2020, “any COVID-19”. Un any per a no oblidar que la Pandèmia ha canviat les nostres vides. Quan ho iniciàvem, lluny estàvem de saber tot el que anàvem a viure, afrontar, resoldre, patir, reinventar, sostenir... La realitat ens va sorprendre desprevinguts, posant a prova la nostra capacitat d'adaptació i d'enginy. Quan el 15 de març es va declarar l'estat d'alarma vàrem començar a socialitzar una sèrie de conceptes: “distanciament social”, “distància de seguretat”, “confinament”, “gel hidroalcohòlic”, “ús obligatori de màscares”, “pla de contingència”... I de la mateixa manera, a posar com a focus exclusiu la salut en tots els seus vessants i a dissenyar estratègies per a abordar les conseqüències dels possibles escenaris.

Compassar les mesures preventives de contagi, aplicar en tot moment les normatives i directrius vigents, va portar aparellat un canvi substancial en la nostra manera de relacionar-nos. Vam haver de crear immediatament un Pla de contingència, viu, perquè requeria d'una actualització constantment. Una eina que no sols va tenir i continua tenint en compte la salut física dels nens, nenes i famílies ateses per l'Entitat, sinó que devia i ha de vetllar per la salut emocional, tant d'ells com dels nostres treballadors i treballadores.

La present Memòria presenta i analitza l'activitat dels nostres Programes en el 2020 tenint en compte com l'emergència sanitària ha condicionat la seva posada en marxa, no havent estat possible treballar en els seus objectius en la manera que estava previst fer-ho. No obstant això, es van realitzar les adaptacions necessàries en cada Programa per a adequar les seves accions a la “nova realitat”.

En relació als nens i les nenes, cal destacar que ens van sorprendre amb una capacitat d'adaptació, resiliència, paciència i maduresa molt alta. Major de la qual podríem intuir. Aquesta realitat es va veure afavorida per l'esforç d'un gran grup humà format per d'educadors i educadores, auxiliars, psicòlegs i psicòlogues, coordinadors i coordinadores, qui van desenvolupar les seves capacitats de

creativitat amb enorme compromís, la qual cosa es va traduir en praxi d'excel·lent qualitat. El personal de serveis també va redoblar esforços per mantenir les instal·lacions a tenor de les estrictes directrius higièniques establertes.

Quant a la gestió de l'Entitat en el seu conjunt, s'ha vetllat i es continua vetllant per crear contextos on prevalgui el benestar malgrat totes les restriccions preventives que s'han d'aplicar. Cal destacar l'elevat grau de responsabilitat amb el qual s'ha dut a terme gràcies a l'excel·lent equip amb què es compta. A nivell de l'Administració pública i pel que respecta a la xarxa d'Entitats del sector, hem sentit i experimentat en tot moment suport, coordinació, treball conjunt. Una qüestió que s'ha d'agraciar ponderant-ho com un valor dins de tanta incertesa i descoratjament.

Arribats a aquest punt, tanquem el 2020 sense haver superat aquesta Pandèmia i sense saber quan estarà controlada. Som conscients de les repercussions socioeconòmiques que aquesta està ocasionant i de l'afectació que això ocasiona a les famílies dels nens i nenes que resideixen en la nostra llar, així com el difícil futur ple de nous reptes al qual hauran d'enfrontar-se els que hagin d'emancipar-se. No obstant això, també traiem com a conclusió que s'ha fet evident que de l'adversitat també s'aprèn; vam poder posar-nos a prova amb flexibilitat, solidaritat, capacitat d'adaptació, gestió de situacions complexes i desconegudes, etc. Sens dubte, hem sortit enfortits. És amb aquestes fortaleeses que, alhora que ens proporcionen energia, iniciem el 2021 expectants, davant una realitat dura i incerta a la qual intentarem continuar fent front de manera constructiva i resiliència.

Magela Sosa Goyenaga
Directora.

MISSIÓ, VISIÓ I VALORS

Missió

L'Entitat ofereix Llars d'acolliment residencial de qualitat a nens, nenes i adolescents que per circumstàncies familiars es troben en situació de desprotecció, proporcionant ajuda i acompanyament educatiu i terapèutic tant a ells com a les seves famílies, amb la finalitat de facilitar que aconseguixin un desenvolupament adequat i la seva integració en la societat.

En conseqüència, L'Entitat gestiona programes i projectes destinats a ells amb l'objectiu d'ampliar la seva perspectiva, per a que aconseguixin comprendre la seva realitat, augmentar la seva creativitat identificant noves posicions i opcions de solució, així com desenvolupar habilitats i recursos personals de cara a aconseguir els seus objectius de manera planificada.

Visió

- L'Entitat aspira a ser una referent en l'àmbit d'atenció a menors, joves i famílies, en la qual l'Entitat Titular de Religioses Terciàries Trinitàries continuï en un procés de delegació a l'equip professional existent, protagonista i corresponsable per a realitzar la missió de Llars el Temple, transmetent els seus valors i reforçant la seva identitat.
- L'Entitat aspira a portar a terme un Sistema d'Intervenció Innovador que serveixi de referència a les Illes Balears.

- L' Entitat aspira a ser una institució dinàmica, capaç de respondre a les demandes canviants dels clients amb una actitud innovadora i atenta als nous reptes que se li plantegin o que pugui detectar.

Valors

- Compromís i implicació
- Corresponsabilitat
- Cooperació
- Austeritat, prioritzant el ser enfront el tenir
- Solidaritat
- Respecte-diàleg
- Confiança
- Lleialtat
- Transparència
- Innovació
- Participació

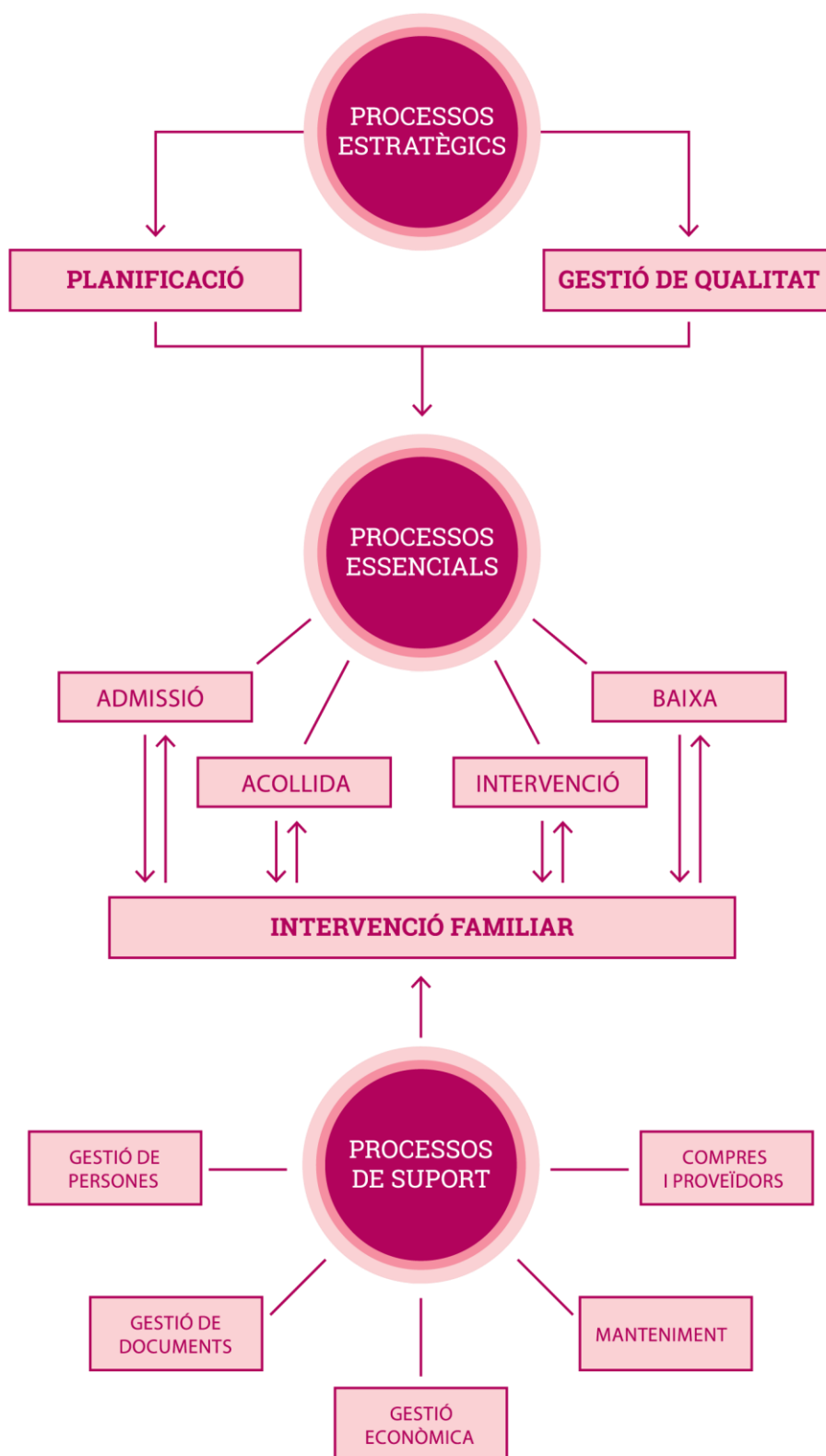
POLÍTICA DE QUALITAT

La direcció estableix una política de qualitat que proporciona un marc de referència per establir i revisar els objectius de qualitat, que ha de ser coneguda i entesa per tots el membres de l'Entitat i que la compromet com a conjunt a complir amb els requisits del sistema implantat i a millorar contínuament la seva eficàcia, sempre en el marc de la missió general de l'organització. Dit això, la política s'estableix sota la premissa de l'acompliment de la **Norma-UNE-ISO 9001:2015** i dels requisits legals i reglamentaris als que es troba subjecta:

- Proporcionar una atenció integral i de qualitat als infants, adolescents i joves atesos, cobrint les seves necessitats bàsiques i promovent les funcions, principis i objectius educatius i atencionals establerts en el Projecte Tècnic Educatiu.
- La dotació de medis i metodologies que afavoreixin el compliment de la tasca professional i l'atenció als menors.
- Promoure la professionalitat dels nostres treballadors mitjançant formació i conscienciació de la importància de la qualitat en el servei, la seva participació en el procés de treball, la transparència i, en la mesura que sigui possible, la millora de les condicions laborals.
- Orientar a la persona usuària treballant per aconseguir la seva satisfacció i una qualitat de vida digna.

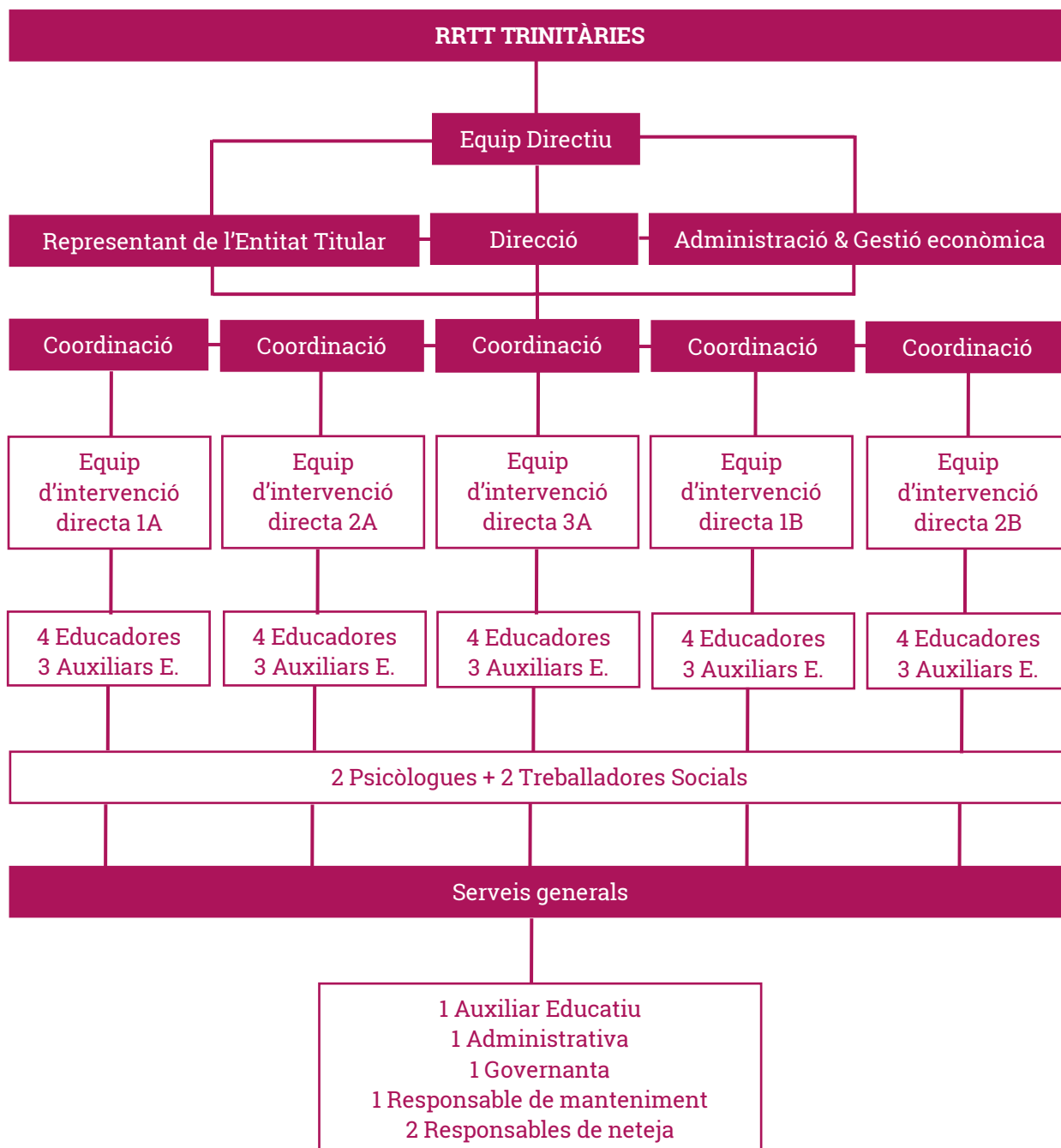
La política i objectius de qualitat es revisen anualment en el marc de la Revisió per part de la Direcció. Es garanteix el coneixement d'aquesta Política de qualitat mitjançant l'entrega de còpies controlades d'aquest Manual a les persones relacionades a l'apartat 3, la comunicació en reunió a tots els professionals de la organització, la disponibilitat de còpies no controlades del Manual pels professionals i clients que ho sol·licitin i la comunicació en el procés d'acollida de nous professionals de l'entitat.

MAPA DE PROCESSOS

ORGANIGRAMA

EIXOS D'INTERVENCIÓ

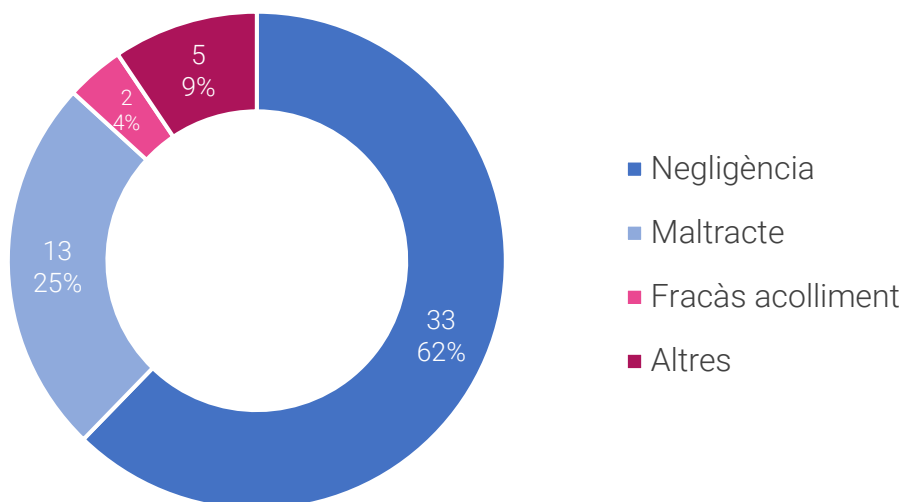
ATENCIÓ A NIVELL GRUPAL I INDIVIDUAL	ATENCIÓ A INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA	ATENCIÓ A FAMÍLIES
○ Model d'intervenció grupal i individual • Programa de participació "Prenim part" • Pla de formació i supervisió del personal • A nivell intern • A nivell extern	○ Programa de benestar personal i social • Projecte d'oci saludable • Projecte mediambiental • Programa de salut, prevenció i control de substàncies tòxiques • Programa d'educació afectiva – sexual ○ Programa d'atenció emocional (psicològica) ○ Programa acadèmic ○ Programa d'habilitats necessàries per al procés d'independència i de transició cap a la vida adulta • Programa de pre – emancipació "Puc" • Programa de capacitació laboral ○ Programa per abordar problemes de violència, conflicte i intervenció en crisis	○ Programa d'intervenció familiar "Re – creant" • A nivell individual • A nivell familiar • A nivell grupal

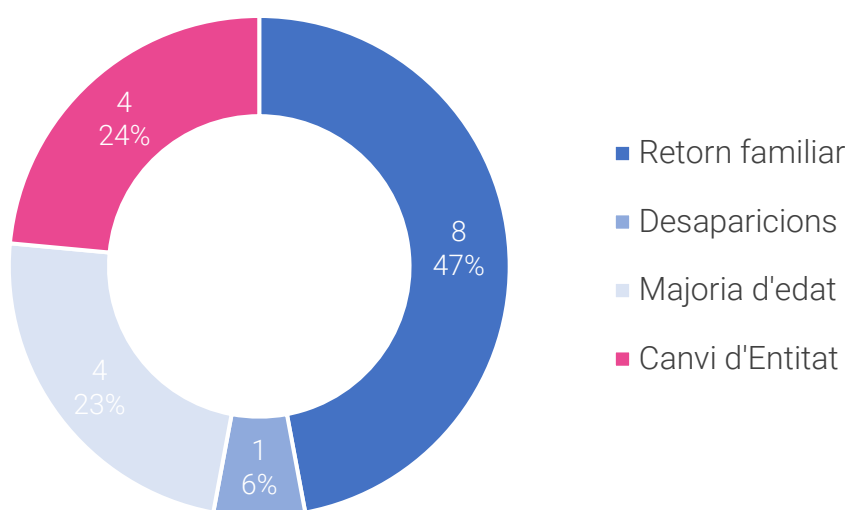
ESTUDI GENERAL DE LA POBLACIÓ ATESA

Durant 2020 s'han atès 53 nens i nenes amb una mitjana d'estància de 2 anys

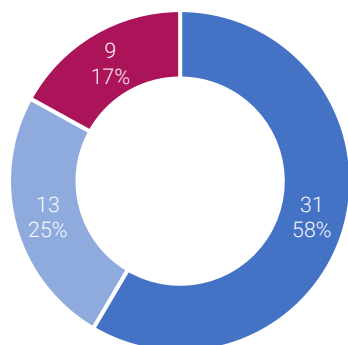
MOTIU D'INGRÉS

MOTIU DE BAIXA

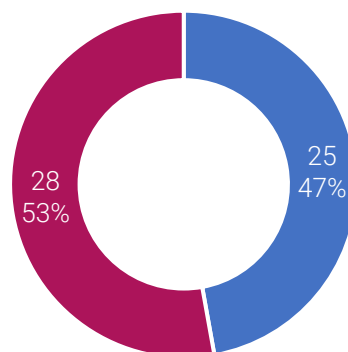

PROGRAMA D'INGRÉS

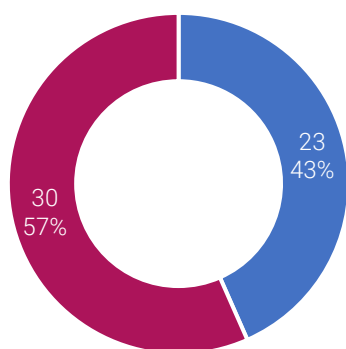
- Sepa. provisional i reun. familiar
- Sepa. permanent i emancipació
- Valoració en intervenció

MEDIDA ADMINISTRATIVA

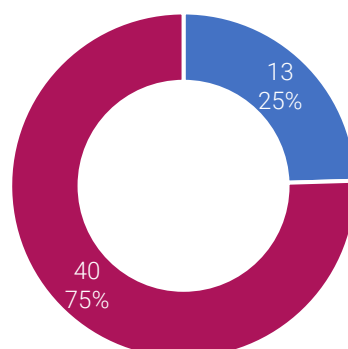
- Guarda
- Tutela

SEXE DELS NINS ATESOS

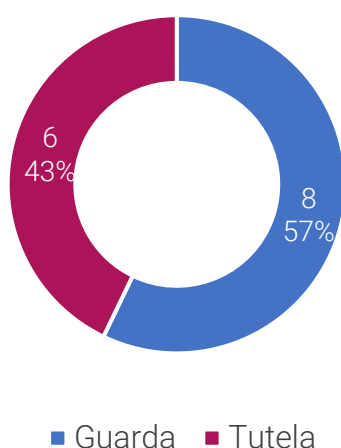
- Nines
- Nins

EDAT DELS NINS ATESOS

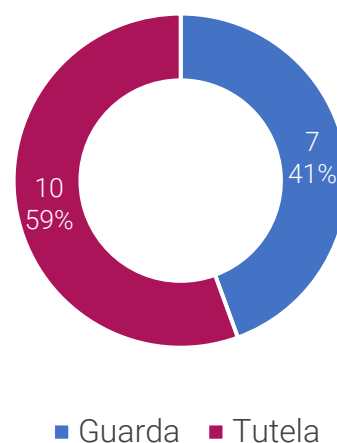

- 6 - 13
- 14 - 18

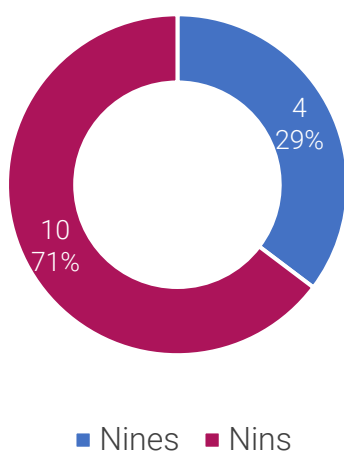
MESURA ADM. DELS NINS DONATS D'ALTA

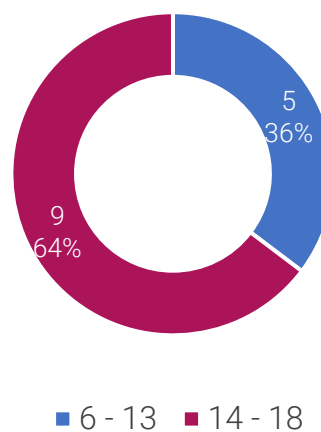
MESURA ADM. DELS NINS DONATS DE BAIXA

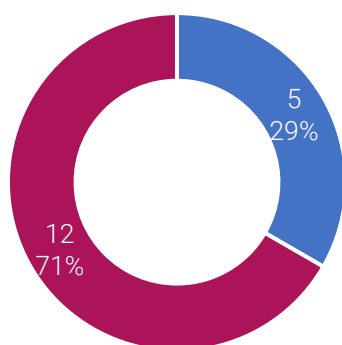
SEXE DELS NINS DONATS D'ALTA

EDAT DELS NINS DONATS D'ALTA

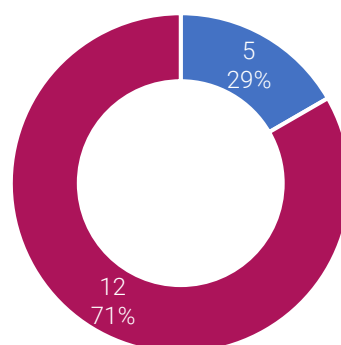

SEXE DELS NINS DONATS DE BAIXA

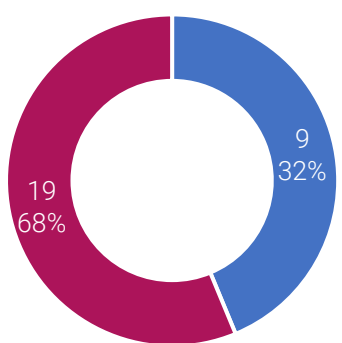
■ Nines ■ Nins

EDAT DELS NINS DONATS DE BAIXA

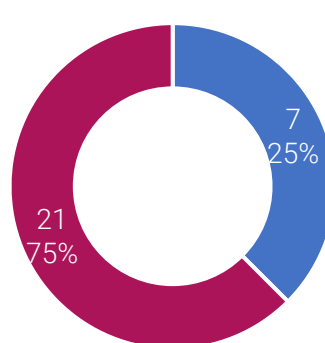
■ 6 - 13 ■ 14 - 18

SEXE DELS NINS SOTA TUTELA

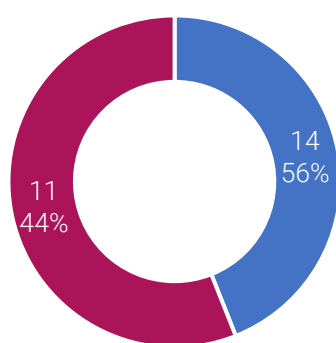
■ Nines ■ Nins

EDAT DELS NINS SOTA TUTELA

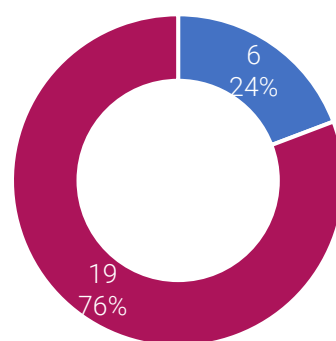
■ 6 - 13 ■ 14 - 18

SEXE DEL NINS SOTA GUARDA

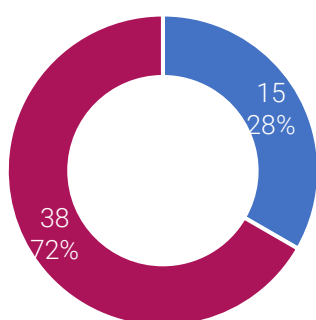
■ Nines ■ Nins

EDAT DELS NINS SOTA GUARDA

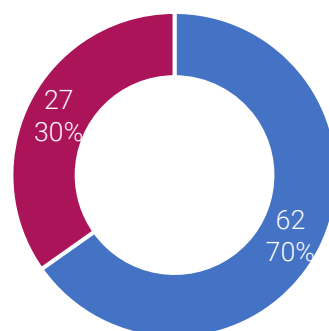
■ 6 - 13 ■ 14 - 18

NECESSITATS EDUCATIVES ESPECIALS

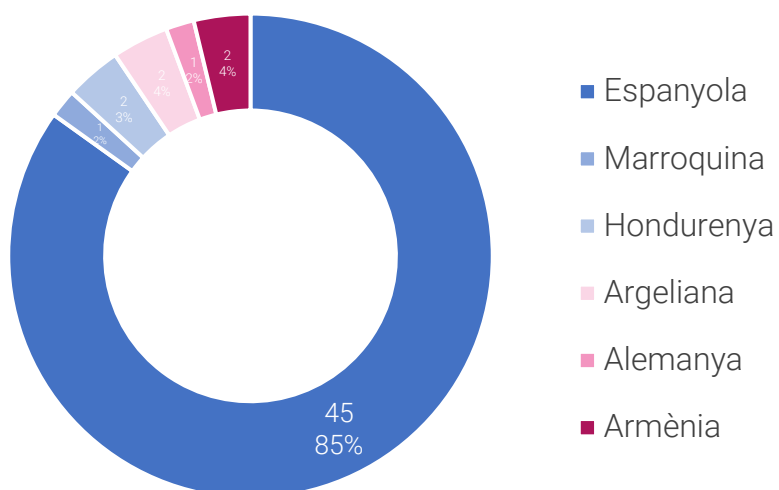
■ Si ■ No

ATENCIÓ PSICOLÒGICA

■ Llars el Temple ■ STIF

NACIONALITAT

MODEL D'INTERVENCIÓ GRUPAL I INDIVIDUAL

El model d'intervenció individual i grupal de "Llars el Temple" ha de concebre's com una qüestió global que l'Entitat posa en marxa a través de les accions que es contemplen en diversos programes i projectes que desenvolupa, els quals alhora es complementen. Aquests, d'una banda, es concreten en el seu Programa de participació "Prenim Part" i el seu Pla de formació i supervisió del personal. Dit això, en les pàgines subsegüents es detallen els continguts d'aquestes accions.

PROGRAMA DE PARTICIPACIÓ “PRENIM PART”

Descripció

El programa “Prenim Part” es un element vertebrador de la participació dintre de la nostra entitat. Aquesta, la podem definir com a un procés compartit de la presa de decisions, que poden afectar la vida pròpia y la vida de la comunitat en que es viu. També és el vehicle pel qual es construeix les democràcies i és un criteri amb el qual hem de jutjar la salut de les societats del benestar. Un altre factor a tenir en compte es la participació proactiva com element fonamental del compromís que tenim amb el nostre propi procés d’inclusió a la comunitat que ens envolta. La participació proactiva ens situa com a protagonistes del nostre procés d’incorporació a la vida adulta. Els infants i adolescents no han de ser consumidors de recursos i espectadors del procés comunitari i participatiu de la societat en la que viuen. Per tant, tal com diu Marchioni (1999, p.16): “de participar se aprende”.

Sobre la base d’aquest criteri Llars el Temple vol fomentar, facilitar i El programa “Prenim Part” es l’element vertebrador de la participació proactiva del quotidià a tots els àmbits de l’Entitat. Per aquest motiu, és un programa transversal que afecta a tots els programes i processos de Llars el Temple. És a dir, els infants i adolescents participen de forma activa en la presa de decisions que els afecten. Per exemple, la composició dels menús diaris, les sortides d’oci saludable, els temes d’interès que volen tractar a les assemblees de pis... Pel desenvolupament del programa diferenciem tres nivells d’intervenció amb els infants i adolescents. En primer lloc, podem destacar la feina individual potenciant els hàbits saludables mitjançant el desenvolupament d’activitats que afavoreixin l’assimilació de conceptes i factors de protecció i socialització.

Un altre nivell de treball està centrat en la feina grupal. No podem oblidar el fet que els infants i adolescents resideixen a un pis amb més companys i companyes que

formen part de les seves vides. Es aquest, treballem fomentant activitats i accions socioeducatives que afavoreixin la inclusió social. poden ser activitats autogestionades per part dels infants i adolescents, així com programades per a treballar temes del seu interès. El tercer nivell d'actuació el centrem en el treball comunitari. Així doncs, els infants i adolescents que viuen a la nostra Entitat formen part d'una comunitat i tenen dret a participar i adquirir un compromís de participació proactiva dins del barri. Dins d'aquest context, el programa "Prenim Part" treballa l'àmbit comunitari incorporant la creació i participació a la vida sociocomunitària als infants i adolescents. Això es concreta amb la participació a plataformes de treball comunitari i Consell de Infància i Adolescència.

Dit l'anterior, el Programa "Prenim Part" vol ser una eina transversal centrada en la participació de tots aquells agents que són part del procés socioeducatiu dels infants, adolescents i les seves famílies. També s'ha de tenir en compte els i les professionals que desenvolupen part de les necessitats socioeducatives i sociocomunitàries dels i les residents a l'Entitat. Això vol dir que els propis professionals participen directament a la construcció d'un recurs compartit i format per tota la família del Temple. Finalment, destacar que l'avaluació forma part fonamental de l'evolució i adaptació del programa. En aquesta ocasió ens centrem amb una metodologia d'avaluació socio-crítica i participativa basada en dades quantitatives i qualitatives. L'avaluació que se du a terme és part del procés de maduració i adaptació de les intervencions socioeducatives i accions sociocomunitàries. Per tant es realitza una avaluació de procés.

Finalitat i objectius

La finalitat del Programa està centrada en establir mecanismes i instàncies que faciliti la promoció d'estratègies de participació proactiva dels infants i adolescents que resideixen a Llars El Temple. Vol ser un element que accioni accions socioeducatives i sociocomunitàries que possibilitin la inclusió social dels

infants i adolescents tutelats en el moment que s'incorporin a la vida independent derivat de la seva majoria d'edat. "Prenim Part" té els següents objectius:

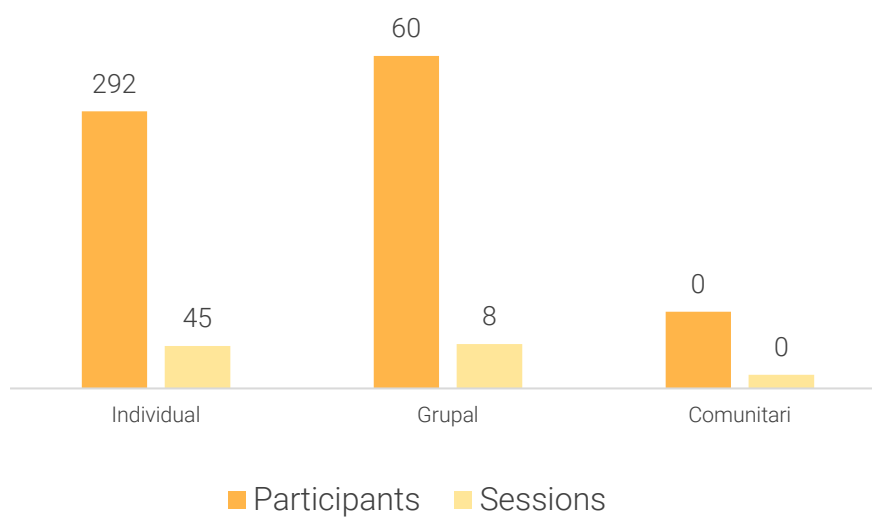
- Crear escenaris que facilitin l'empoderament dels infants i adolescents en aspectes que afecten en la seva pròpia vida.
- Consolidar una cultura de participació, a nivell individual, grupal i comunitari, com a mecanisme d'inclusió social.
- Afavorir la implicació proactiva dels infants i adolescents al seu propi procés individual, familiar i comunitari

Resultats i conclusions

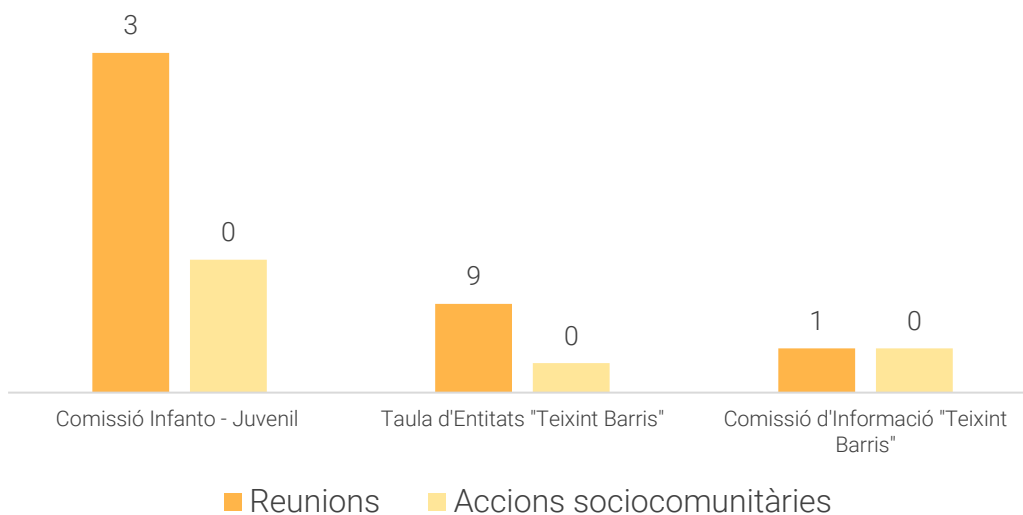
De manera generalitzada, el COVID-19 ha paralitzat el treball comunitari en la manera en la qual es realitzava. No obstant això, gràcies a les noves tecnologies, s'ha pogut continuar treballant en algunes accions importants en aquest nivell de la participació. En aquest sentit, s'ha mantingut el contacte periòdic amb les Comissions Infanto-Juvenils, tant de l'IMAS com de l'Ajuntament de Palma, espais virtuals en els quals els nens i les nenes que representen a l'Entitat en elles, acompanyats pels seus educadors i educadores, han pogut compartir la vivència col·lectiva en relació a la Pandèmia. Pel que respecta a la resta de nivells de la participació, d'una banda, s'ha pogut donar continuïtat a la participació a nivell grupal en les unitats de convivència mitjançant les assemblees.

Estudi de la població atesa

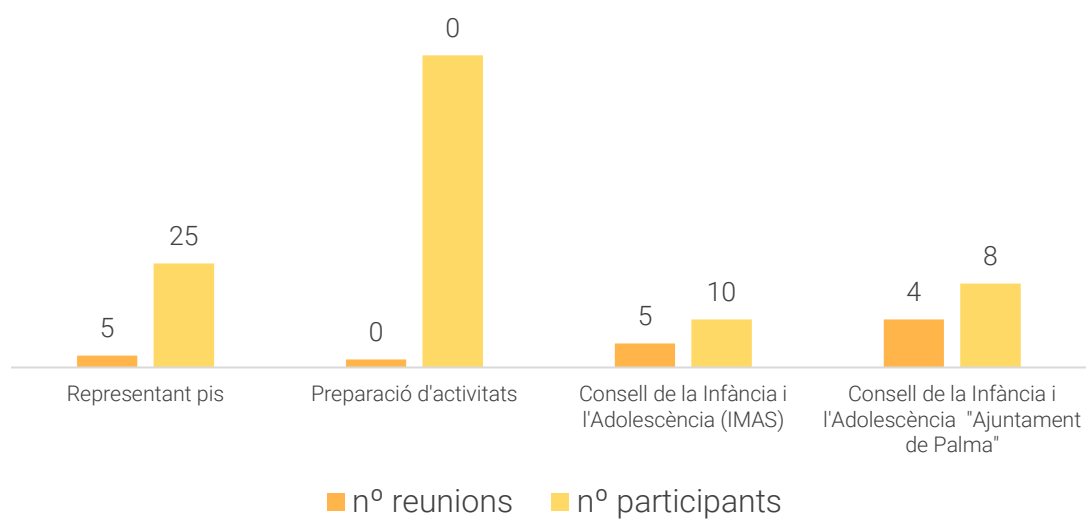
INTERVENCIÓ SOCIOEDUCATIVA

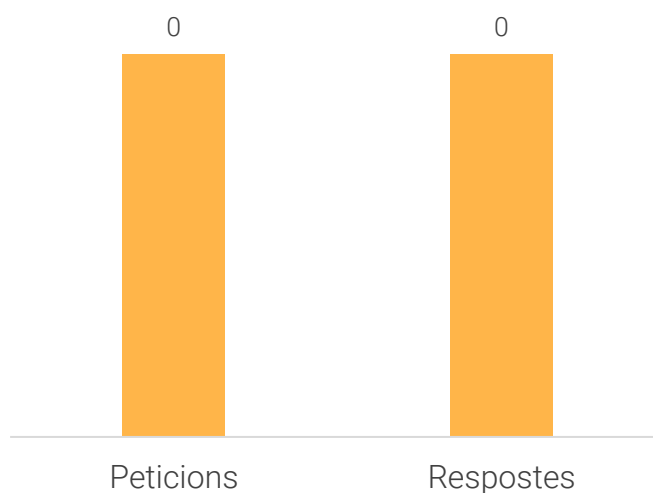
INTERVENCIONS SOCIOCOMUNITÀRIES

PARTICIPACIÓ AL FUNCIONAMENT GENERAL

BÚSTIA DE SUGGERÈNCIES

PLA DE FORMACIÓ I SUPERVISIÓ DEL PERSONAL

Descripció

Des de fa més de deu anys, a “Llars el Temple” se li ha estat donant un tracte prioritari a la formació contínua del seu personal, iniciativa que, emmarcada dins del Sistema de Qualitat de l'Entitat, constitueix un procés i procediment propi que atén, tant la formació interna com la externa. Dit això, ambdues modalitats estan anualment calendaritzades des del mes d' octubre fins al de juny, sent els dies assignats per realitzar-la tots els dijous de 12:00 a 14:00 h. Pot ser impartida, tant pel propi personal de l' Entitat com per docents contractats per a tal finalitat.

Dit l'anterior, la supervisió del personal també es realitza de manera interna, individual o grupal, sent el supervisor un professional que, mitjançant la Maièutica, compleix un rol de “facilitador” i “assessor”. Així doncs, utilitza un diàleg metòdic a través del qual l'interlocutor interpel·lat pot descobrir les realitats per si mateix, trobant les solucions fent ús del potencial amb el qual ja compta. En definitiva, des d'aquest enfocament s'adapten eines d'acompanyament, que són revisades i supervisades de manera permanent en espais de supervisió.

Finalitat i objectius

El pla de formació i supervisió del personal és un conjunt d'activitats que la finalitat de les quals coincideix amb l'ampliació o actualització, de manera contínua, dels coneixements tècnics o habilitats, que els professionals de l'Entitat poden necessitar per al millor exercici de les seves funcions i per a l'adquisició de les competències que la realitat exigeix. Així doncs, els objectius del programa son:

- Facilitar un context perquè els educadors adquireixin coneixements, tècniques i diferents recursos per millorar el seu rol professional.
- Fomentar un espai perquè els professionals intercanviïn les seves preocupacions, aspiracions i formes d'afrontar les diferents situacions relacionades amb el treball
- Afavorir un lloc de trobada de l'equip educatiu per millorar la comunicació, la cohesió d'equip, la motivació i el suport emocional que necessitin.
- Estimular la reflexió sobre la pràctica educativa.
- Analitzar la situació educativa derivada d'un cas en concret, d'una situació dona dificultats en l'estructura institucional.
- Realitzar una valoració crítica de la intervenció.
- Millorar la capacitat de resposta i agilitar la presa de decisions.
- Afrontar amb major seguretat les intervencions.
- Construir i fomentar l'ús d'un llenguatge comú de reflexió i pensament
- Conèixer les funcions bàsiques de l'educador en l'àmbit concret de la intervenció socioeducativa en acolliment residencial.
- Conèixer conceptes teòrics propis del vincle educatiu i la relació d'ajuda.
- Conèixer els conceptes teòrics propis dels programes d'intervenció que es duen a terme a l'Entitat.
- Definir amb rigor les característiques de les persones a les quals s'atén
- Gestionar de manera òptima les tensions que pot generar la pròpia acció socioeducativa.

Resultats i conclusions

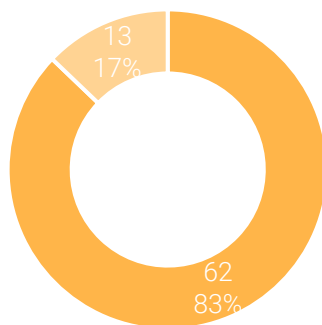
Enguany, els esforços s'han centrat en l'atenció de l'emergència sanitària, la qual cosa ha suposat la desatenció d'àrees d'acció transversals. Paral·lelament, les restriccions associades a les normatives orientades a la contenció del virus, han donat com a resultat que organitzar espais formatius presencials compartits fos una tasca pràcticament impossible. Com a alternativa, de cara al 2021 l'Entitat ha

començat a treballar en propostes formatives "on-line" per a donar resposta a la necessitat formativa dels seus professionals i de les seves professionals.

Estudi general del personal

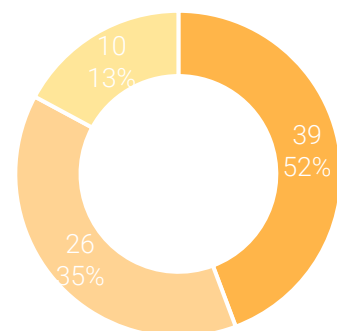
Durant 2020 han treballat 75 professionals en l'Entitat

SEXE

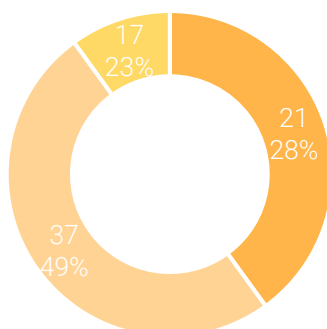
■ Dones ■ Homes

EDAT

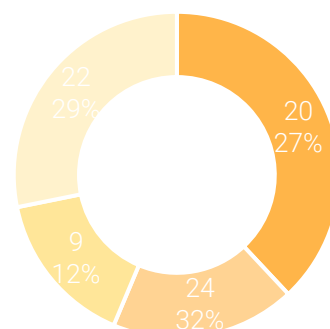
■ 18 - 35 ■ 36 - 50 ■ 51 - 65

TIPUS DE CONTRACTE

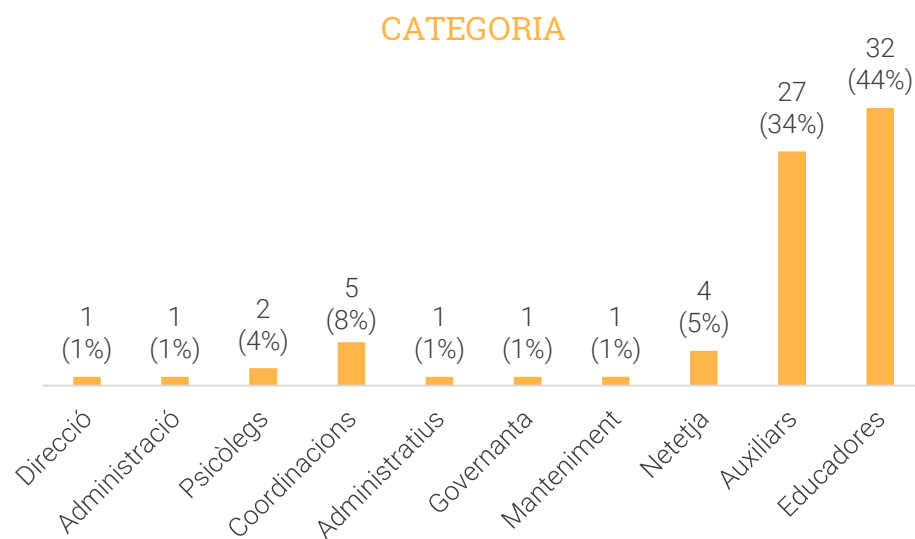

■ Temporal ■ Fixos ■ Substitució

ANTIGUITAT

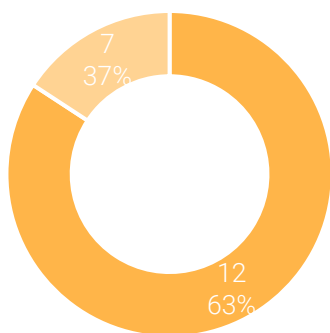

■ Menys d'1 ■ 1 - 2 ■ 3 - 5 ■ Més de 5

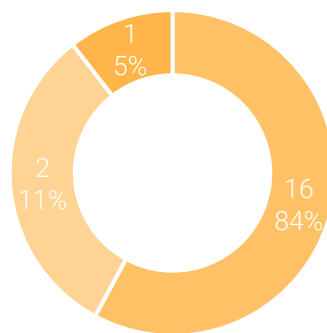
Durant 2020 s'han donat 19 incorporacions i 22 baixes en l'Entitat

INCORPORACIONS SEGONS SEXE

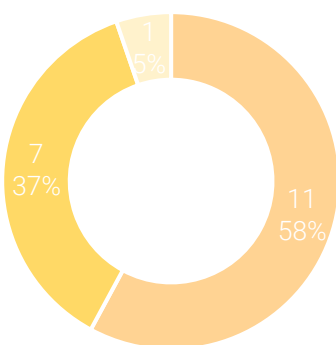
■ Dones ■ Homes

INCORPORACIONS SEGONS EDAT

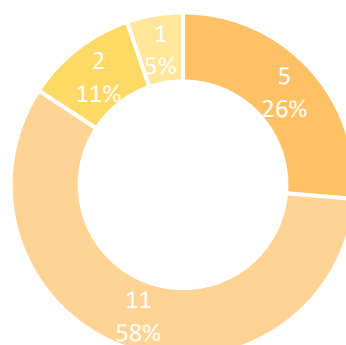
■ 18 - 35 ■ 36 - 50 ■ 51 - 65

INCORPORACIONS SEGONS TIPUS CONTRACTE

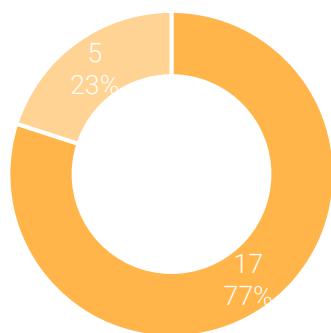
■ Interinitat ■ Temporal ■ Indefinit

INCORPORACIONS SEGONS CATEGORIA

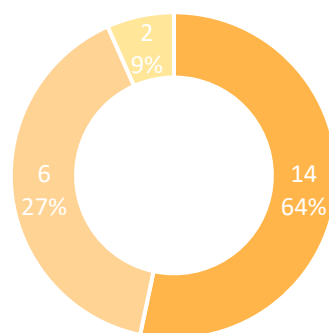
■ Auxiliars ■ Educadores ■ Neteja ■ Administrador

BAIXES SEGONS SEXE

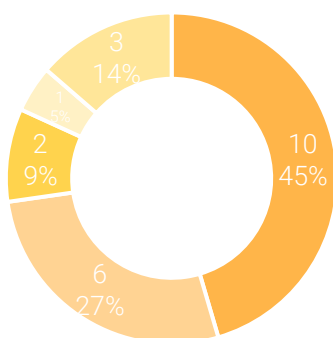
■ Dones ■ Homes

BAIXES SEGONS EDAT

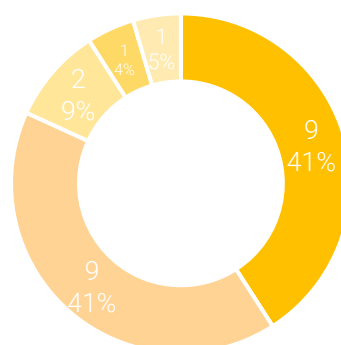
■ 18 - 35 ■ 36 - 50 ■ 51 - 65

BAIXES SEGONS TIPUS

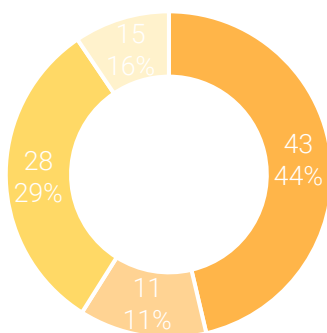
■ Fi de contracte ■ Cessament voluntari
 ■ Excedència ■ Jubilació
 ■ Acomiadament

BAIXES SEGONS CATEGORIA

■ Educadores ■ Auxiliars ■ Neteja
 ■ Administració ■ Psicòloga

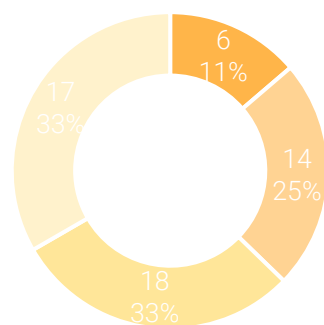
NÚMERO DE FILLS DELS TREBALLADORS

■ 0 ■ 1 ■ 2 ■ 3 o +

EDAT DELS FILLS DELS TREBALLADORS

■ 0 - 3 ■ 4 - 12 ■ 13 - 18 ■ Més 18

PROGRAMA GENERAL DE BENESTAR PERSONAL I SOCIAL

El Programa general de benestar personal i social de “Llars el Temple” ha de concebre's com una qüestió global que l'Entitat posa en marxa a través de les accions que es contemplen en diversos programes i projectes que desenvolupa, els quals alhora es complementen. Aquests es concreten en el seu Projecte d'oci saludable, el seu Projecte mediambiental, el seu Programa de salut, prevenció i control de substàncies tòxiques i el seu Programa d'educació afectiva – sexual. Dit això, en les pàgines subsegüents es detallen els continguts d'aquestes accions.

PROJECTE D'OCI SALUDABLE

Descripció

El projecte d'Oci Saludable de l'Entitat està estretament vinculat al seu Programa de participació. Així doncs, l'oci saludable forma part d'un procés socioeducatiu enfocat a la creació de ciutadans de ple dret integrats a la societat i immersos a la seva comunitat. És per això que, Llars el Temple desenvolupa un procés d'acompanyament que, partint de les necessitats individuals que presenten els infants i adolescents, prioritza l'oci com a una eina que faciliti la seva socialització i inclusió social a partir del contemplat als seus Projectes Educatius Individuals (PEIs). Per tant, tota intervenció d'oci saludable es desenvolupa de manera individualitzada i adaptades a les seves necessitats socioeducatives.

Finalitat i objectius

L'objectiu general del programa es el d'establir mecanismes i instàncies que permetin la promoció d'estratègies de participació activa dels infants i adolescents acollits a fi de promoure en els diferents contextos en el qual es troben, la inclusió social dels joves tutelats tan en el moment present com en el moment que es compleixi la majoria d'edat. Això es concreta en el següent:

- Conèixer la informació necessària referida als riscos objectius que poden aparèixer en el temps lliure i de l'oci.
- Descobrir espais que fomentin les relacions positives i potenciïn els factors de protecció enfront de conductes de risc.
- Incorporar una actitud crítica enfront del model d'oci consumista i comercial generalment acceptat en la societat actual.

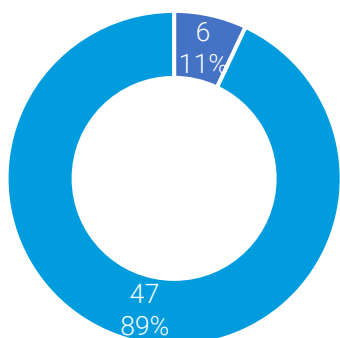
Resultats i conclusions

Es pot dir que, en certa manera, el confinament derivat de l'Estat d'Alarma associat a l'emergència sanitària provocat per la COVID-19, ha traslladat l'escola a l'àmbit domèstic. A nivell global d'Entitat, això ha requerit un increment en la inversió de recursos destinats a aquesta àrea de la intervenció socioeducativa amb la intenció d'atendre de la millor manera possible les necessitats emergents relacionades amb ella. En aquest sentit, les hores de suport escolar per part dels professionals d'atenció directa dins de les unitats de convivència s'han vist exponencialment augmentades, de la mateixa manera que, paral·lelament, també ho han fet les de les activitats extraescolars de tipus formatiu ("repassos"), tant en la modalitat presencial com en la "on-line", en funció de les mesures de contenció vigents.

D'altra banda, pel que respecta a les activitats esportives, les quals són d'especial importància per al desenvolupament del Projecte, s'han vist afectades per la Pandèmia de manera parcial. És a dir, si bé la quantitat d'activitats realitzades han estat pràcticament les mateixes en relació a anys anteriors, la qualitat si ha estat una qüestió que s'ha vist afectada substancialment, en la mesura que la durada de les activitats ha estat menor arran d'una intermitència en l'assistència que ha vingut marcada per l'aplicació d'unes restriccions o altres. De les mateixa manera, aquelles activitats de tipus creatiu pensades per a desenvolupar-se en espais tancats també han sofert les conseqüències. En aquests casos, els equips educatius han hagut d'adaptar novament la intervenció de manera creativa per a donar resposta a aquesta mena de necessitats des de l'àmbit domèstic.

Estudi de la població atesa

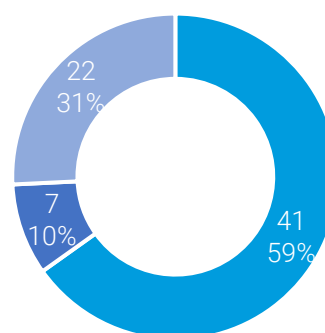
ACTIVITATS EXTRAESCOLARS

- Nins i nines sense activitat
- Nins i nines amb activitat

TIPUS D'ACTIVITAT EXTRAESCOLAR

- Esportives
- Artístiques
- Formatives

PROGRAMA MEDIAMBIENTAL

Descripció

El Programa mediambiental està estretament vinculat al Programa de Participació de l'Entitat, en la mesura que aquesta concep la cura de l'entorn "que ens envolta" com una qüestió global, compartida, en la qual de l'una o l'altra manera, "tots prenim part". Afecta de manera directa a totes les persones que, en alguna mesura, conviuen en l'Entitat, siguin tant adults com nens, així como indirectament a totes aquelles amb les quals es relacionin en els diferents àmbits de les seves vides com, per exemple, el de la família, el de l'escola o el de les amistats.

Finalitat i objectius

En aquest cas, el focus d'interès es situa, principalment, en una posada en marxa conscient d'accions concretes orientades cap al desenvolupament d'actituds i valors sostenibles que van a favor del medi amb el qual "ens relacionem", sent aquesta, des del punt de vista pedagògic de l'Entitat, una àrea d'aprenentatge transversal, que es indispensable treballar en qualsevol procés personal i grupal equilibrat. Per tant, els seus objectius generals s'orienten cap a afavorir que les persones cap a les quals es dirigeix desenvolupin la seva capacitat per:

- Conèixer qüestions bàsiques pròpies del comportament sostenible.
- "Fer" anualment accions concretes a favor d'un món sostenible.
- "Incorporar en la manera de ser" actituds i valors que siguin compatibles amb els necessaris per afavorir la sostenibilitat de l'entorn.

Resultats i conclusions

La Pandèmia ha afectat de manera significativa a l'oferta d'aquelles activitats relacionades amb la preservació del medi ambient que l'Entitat rebia d'altres agents amb els quals venia col·laborant des de fa anys d'una manera activa com, per exemple, són les que se centraven en la neteja de platges i espais protegits. No obstant això, l'activitat del Programa s'ha continuat realitzant fomentant el reciclatge tal com la normativa municipal estableix, per tant, educant en la seva correcta realització, tant als nens i a les nenes de l'Entitat com als seus professionals, així com fomentant altres iniciatives sostenibles i segures en "temps COVID-19" com han estat les del consum de productes de proximitat.

PROGRAMA DE SALUT, PREVENCIÓ I CONTROL DE SUBSTÀNCIES TÒXIQUES

Descripció

L'Entitat pren consciència que la millor manera de prevenir els riscos i les conseqüències que comporta el consum de drogues és informar sobre els efectes de les substàncies addictives, oferint formació i orientació, tant als joves com a les persones que estan en contacte amb ells. Es per això que posa en marxa una intervenció que vol donar alternatives i prevenir el consum de substàncies perjudicials per a la salut (tabac, alcohol, cànnabis, etc.) de manera integral.

Finalitat i objectius

- Promoure una consciència social sobre els efectes nocius de les drogues que faciliti un augment de la percepció de risc entre els joves.
- Facilitar els recursos d'informació, orientació i formació tant a les famílies com als agents educatius.
- Desenvolupar les habilitats i competències personals necessàries per rebutjar el consum de drogues.
Oferir eines, especialment, als adolescents perquè puguin adoptar una actitud crítica i responsable sobre les drogues.
- Facilitar alternatives i tenir opcions de decidir.

Resultats i conclusions

En relació a les dades obtingudes sobre les intervencions realitzades, aquest any s'ha de tenir en compte que el confinament ha tingut uns efectes molt diferents, trobant-nos, d'una banda, menors que han aprofitat l'aïllament per deixar de tenir conductes addictives i, d'altra banda, adolescents que no pensaven de deixar el consum, alguns d'ells fins i tot presentant símptomes de abstinència.

Al 2020 es manté la prevalença en el consum de tabac sobre el consum del cànnabis, observant un descens en el nombre de consumidors tant habituals com ocasionals respecte a l'any passat. Dels 40 adolescents entre 14 i 18 anys vam poder registrar les següents dades:

Consum de tabac

- 15 reconeixen que fumen.
- 5 reconeixen un consum ocasional (entre 1 i 3 cigars setmanals).
- 10 reconeixen un consum habitual mínim (1 o 2 cigars diaris).

Conclusions

- Dels 40 adolescents consultats el 13% és consumidor ocasional.
- Dels 40 adolescents consultats el 25% és consumidor habitual.
- Dels 40 adolescents consultats el 63% no consumeix.

Consum de cànnabis

- 10 reconeixen que haver provat alguna vegada el cànnabis.
- 2 reconeixen un consum habitual (1 o 2 cigarrets de cànnabis, generalment compartit setmanals).

Conclusions

- Dels 40 adolescents consultats 20% és consumidor esporàdic (1 o 2 cigarrets de cànnabis, generalment compartit mensual).
- Dels 40 adolescents consultats un 5% és consumidor habitual (1 cigarret de cànnabis, generalment compartit setmanal).
- Dels 40 adolescents consultats 70% no ha consumit res en aquest any.

En definitiva:

- Hem de seguir treballant en la prevenció i conscienciació dels efectes negatius que tenen el consum de substàncies tòxiques com el tabac i el cànnabis.
- És un problema real de la societat actual consumista on les informacions contradictòries i els models a seguir poden crear confusió i complicar la tasca educativa dels nostres adolescents i nens.
- L'estat de confinament i el consum de cànnabis és un còctel que pot portar conseqüències en salut mental a curt i llarg termini.

PROGRAMA D'EDUCACIÓ AFECTIVA–SEXUAL

Descripció

En l'actualitat no es qüestiona la necessitat de formar en sexualitat des de l'escola i que l'educació sexual es fa imprescindible. La manca de coneixement, en general, sobre la conducta sexual humana contrasta amb la literatura sobre el tema, que des de diferents mitjans arriba a les nostres mans. Així doncs, som éssers sexuals tant des del punt de vista corporal com psicològic i social, sent el nostre cos font de comunicació, afecte, tendresa i plaer. Per tant, en el comportament sexual de l'ésser humà tenen gran influència factors de caràcter sociocultural, atès que la nostra és una conducta social i com a tals interpretada i regulada per la societat.

Dit això, l'adolescència és un període especialment caracteritzat per canvis físics, el descobriment d'una nova identitat, l'experimentació de noves sensacions, desitjos i emocions. Per tots aquests factors, els nois i noies que viuen aquesta etapa es troben en una situació d'especial vulnerabilitat enfront de diferents situacions de risc, el que fa necessari que rebin el suport que els permeti anar construint la seva personalitat en confiança i amb bona salut. En conseqüència, aquest programa, neix davant la necessitat d'abordar els temes relacionats amb la sexualitat amb un enfocament afectiu i una metodologia grupal per contribuir a el desenvolupament de la personalitat de l'adolescent, ajudant-lo a integrar de manera saludable la sexualitat en el seu món personal i relacional.

Finalitat i objectius

- Afavorir en els nens, nenes i adolescents una actitud positiva cap a la sexualitat, entenent aquesta com a forma de comunicació i font de salut, plaer, afectivitat i, quan es vol, reproducció.

- Desenvolupar i aplicar estratègies personals i col·lectives, així com pautes d'actuació en l'anàlisi de resolució de problemes que se'ls presentin als nens, nenes i adolescents en la seva vida al voltant de la sexualitat.
- Desenvolupar una autoestima i autoconceptes adequats, assumint una identitat lliure d'elements de gènere discriminatoris, desenvolupant hàbits, actituds i conductes saludables cap a la sexualitat i propiciant una flexibilització dels rols sexuals.
- Facilitar la capacitat de reflexió al voltant de fet sexual humà a nivell biològic, psíquic i social, per tal de substituir les concepcions basades en prejudicis i creences infundades per coneixements adequats.
- Propiciar valors en els quals la relació entre les persones estiguin basades en la igualtat, el respecte i la responsabilitat.
- Donar a conèixer els canvis a nivell físic, psicològic i social que es produeixen en l'adolescència.
- Afavorir l'acceptació d'una identitat i orientació sexual lliure d'elements discriminatoris.
- Fomentar un autoconcepte i imatge corporal ajustada a la realitat i lliure estereotips en els nens, nenes i adolescents.
- Treballar amb el grup d'iguals tenint en compte la influència que aquest exerceix com a referent en el qual adolescent buscarà sentir-se integrat i acceptat i anirà consolidant la seva identitat i autoconcepte.
- Garantir l'accés a informació i recursos que puguin servir de suport als nens, nenes i adolescents.
- Establir llaços de coordinació i treball amb les famílies i l'entorn proper a l'adolescent buscant espais de trobada en tot el procés educatiu.

Resultats i conclusions

- El treball educatiu sobre la sexualitat, l'afectivitat i les relacions humanes es basen en un continu.

- La convivència en els pisos dels nois i noies amb les seves educadores, dona l'oportunitat de forma espontània, de multitud de situacions des de les que permet abordar estàs temàtiques, i relacionar-les més amb altres temes com pot ser, la violència de gènere, o l'explotació sexual.
- Per complementar aquesta educació contínua i de forma més intencional en l'espai i en el temps, es realitza, com en altres anys, en un entorn privilegiat com el Puig de Sant Miquel (Montuiri), el nostre programa basat en els valors relacionats amb la sexualitat i els sentiments.
- Aquest estiu es va comptar amb la participació de nois i noies entre 13 i 15 anys de diferents cultures i religions, el que va enriquir les intervencions.
- Es treballa en grups de nois i noies per separat i alguna sessió conjunta
- Seguim treballant com en anys anteriors el coneixement del propi cos, consciència corporal, els sentiments, les relacions, l'orientació sexual, etc. Aquest any per la idiosincràsia del grup es va poder tractar temes com "sexualitat, cultura i religió diferències entre dones i homes "
- Un dels temes que es van tractar a causa de la preocupació de les educadors era el consum de pornografia.
- La pornografia arriba a tots els adolescents a través de la tecnologia, és una pornografia accessible, il·limitada tant en quantitat com en continguts, anònima i interactiva. Se tracta d'una peça clau en el seu desenvolupament sexual que impacta en la seva forma d'entendre la sexualitat i en les seves relacions i pot desembocar en comportaments de risc.
- El treball sobre la pornografia es centra en desmitificar el contingut, fer-los crítics, si la prenen com a referència en les seves relacions, si consideren que hi ha violència o desigualtat en el seu contingut, si hi ha diferència de gènere, per què la busquen?, si hi ha diferències de gènere...
- Tot i que és una tasca difícil s'ha de seguir educant perquè els nois i noies formin una visió crítica i realista sobre la pornografia.
- Insistir en el risc que comporta comportaments com el sexting o grooming.

PROGRAMA D'ATENCIÓ EMOCIONAL

Descripció

L'atenció emocional es refereix al treball que especialment realitza el psicòleg i la psicòloga de l'Entitat, juntament amb els educadores i educadores com a peça clau per a la recuperació dels nens i nenes, a través de la teoria del vincle afectiu i la teoria del trauma. Així doncs, els trastorns del vincle generen una sèrie de característiques de difícil comprensió per a les persones que conviuen amb ells, ocasionant que generalment siguin rebutjats i etiquetats. En conseqüència, comprendre aquest tipus de trastorn permet realitzar un millor treball, prevenint conductes i situacions que aguditzin encara més les seves dificultats.

Finalitat i objectius

La finalitat del Programa psicològic esta basada en donar suport emocional i afectiu intrínsec i extrínsec al menor i al seu entorn afectiu, de cara a la recuperació i treball de possibles traumes, la prevenció de la re victimització, i la promoció d'un procés de creixement saludable. Així doncs, els seus objectius son:

- Avaluar cada un dels infants que resideixen a l'Entitat, establir un diagnòstic i dissenyar estratègies de tractament individualitzat.
- Establir vincles terapèutics que involucrin sempre que sigui possible als educadors del nin i a la seva família.
- Realitzar psicoteràpia individual o grupal, si és necessari, per augmentar els punts forts de nins i adolescents i millorar els valors perduts.

- Realitzar el seguiment psicològic de tots els nins de l'Entitat per garantir el seu benestar durant la seva estada.
- Continuar donant suport i acompanyament en el seu procés personal i familiar una vegada hagin sortit del centre si així ho desitgen.

Resultats i conclusions

Síntesi de dades significatives	
	nº
Nens i nenes atesos pel psicòleg i la psicòloga de l'Entitat	62
Nens i nenes amb intervenció terapèutica pautaada en l'Entitat	23
Nens i nenes amb tractament de psicomotricitat	5
Nens i nenes amb intervenció terapèutica en STIF/Govern	27
Nens i nenes amb intervenció hipoteràpia	0
Nens i nenes atesos per a consultes personals	40
Nens i nenes sen intervenció terapèutica	4
Nens i nenes atesos en situacions de crisi	17
Assessoraments en intervencions per problemes puntuals	59
Reunions amb col·legis per planificació i seguiment d'intervencions	11

Reunions amb Salut Mental infanto-juvenil (IBSMIA)	2
Joves "ex-tutelats" atesos voluntàriament pel psicòleg de l'Entitat	2
Sessions terapèutiques amb joves "ex-tutelats"	5

Ha estat un any especialment dur per a la població en general i per a persones que han patit pèrdues tan significatives com les seves famílies ho fa encara més dur. Els confinaments, els contagis, les quarantenes... S'han produït situacions de desesperança, de ràbia, d'impotència i de tristesa, difícil de processar per als nens i nenes que estem atenent. Aquesta situació ha aguditzat el seu malestar i en altres casos ha estat el detonant per desencadenar un trastorn mental, havent d'estar més que mai a la cura del seu benestar.

Altres iniciatives fomentades pel Programa

Aquest any, al perdre recursos externs, hem hagut de ser creatius i utilitzar el nostre propi potencial educatiu i terapèutic, organitzant accions com, per exemple, sessions d'"crossfit" a l'aire lliure, ball, teatre i fomentar tot tipus d'activitat i esports que ens ajudin a trobar-nos millor física i anímicament.

Descripció

El Programa acadèmic afecta a tots els nens, nenes i adolescents atesos per l'Entitat i situa el focus d'interès en totes aquelles qüestions que tenen a veure amb l'acompanyament educatiu en l'àrea escolar, especialment pel que fa a la relació amb l'escola i la planificació del temps d'estudi, buscant la complementarietat entre l'educació formal (espai on l'escola actua) i la no formal (espai al qual l'escola habitualment no arriba i espai d'acció per a l'educació social).

Finalitat i objectius

Si bé el tots els nens, nenes i adolescents atesos per l'Entitat es veuen afectats pel Programa acadèmic, la seva proposta educativa presa com a referència tant el Programa de pre-emancipació como el de capacitació laboral en la mesura que la formativa-laboral es torna una àrea d'aprenentatge indispensable a treballar en els processos d'autonomia. Així doncs, se centra de manera especial en afavorir la prevenció de l'aparició de futures circumstàncies d'exclusió social en nins, nines i adolescents procedents del sistema de protecció, afavorint tant el seu accés en condicions inclusives al món acadèmic com l'aprenentatge d'aquelles eines que és necessari tenir en compte per a reforçar-ho. Per tant, els seus objectius generals s'orienten cap a afavorir que desenvolupin la seva capacitat per:

- Conèixer qüestions bàsiques pròpies del món acadèmic.
- "Saber fer" tasques bàsiques pròpies del món acadèmic entrenant competències que són necessari desenvolupar per a afavorir-ho.

- “Incorporar en la seva manera de ser” actituds que siguin afavoridores d'una relació positiva amb el món acadèmic.

Resultats i conclusions

Dit l' anterior, les dades significatives són les següents:

- Enguany s'han beneficiat del Programa 53 persones menors d'edat, un 7% menys que en els últims 2 anys, atès que en ells el número total de població atesa per l'Entitat ha estat lleugerament major.
- Els adolescents dins de la franja d'edat dels 14 als 16 anys continuen sent el grup d'edat més present amb un 58% (31/53) respecte del total. Enguany són els de 16 el grup majoritari representant el 26% (14/53) del total dels alumnes. El 19% (6/31) d'aquest gran grup cursa estudis diferents a l'ESO.
- Els nens d'edat igual o menor de 12 anys presenten el 19% (10/53), havent-hi una varietat poc significativa d'edats que va des dels 8 fins als 12 anys situant-se la mitjana en els 11 anys, per tant, suposant una representació poc significativa d'aquestes edats en relació al total de la població.
- Pel que respecta al gènere, la tendència és pràcticament igual respecte de l'avaluació anterior; s'han atès més nens que nenes, amb una distribució relativament equilibrada. Els nens representen el 56% (30/53) del total de la població atesa, mentre que les nenes el 44% (23/53).
- De la població que pot cursar l'ESO (a partir dels 12 anys), el 66% (31/47) efectivament l'ha cursat, mentre que de la qual pot cursar cicles d'FP incloent bàsics, de grau mitjà i PQI (a partir dels 15 anys), ho ha fet el 33% (11/33). Tan sols una adolescent ha cursat batxillerat d'entre els 23 que podrien haver-ho fet (a partir dels 16 anys). D'això s'infereix que, en general, el nivell d'estudis de la població no es correspon amb el que haurien de tenir en relació a la seva edat, evidenciant-se un índex de retard escolar alt.

- Enguany, el 42% (22/53) de la població atesa ha comptat amb adaptacions curriculars a diferents nivells d'intensitat en funció de les seves capacitats. Sota la recomanació dels equips docents, ha estat necessari facilitar reforç escolar (classes de repàs escolar en un recurs especialitzat al marge del centre escolar) per al 26% (14/53) de la població atesa.
- El 83% (47/53) de la població atesa a promocionat de curs i només s'ha registrat una notificació d'absentisme escolar en el cas d'una menor d'edat en situació de desaparició, la qual cosa en l'àmbit es coneix col·loquialment com a "fugida de llarga durada".
- Una dada rellevant en relació a l'anterior avaluació del Programa, és que en l'actual s'inverteix totalment la tendència al desinterès generalitzat dels alumnes per donar continuïtat als seus plans d'estudis. Per exemple, ara el 95% (38/40) dels adolescents de la franja d'edat dels 14 als 18 si contempla com una possibilitat donar continuïtat als seus plans d'estudis dins dels seus projectes de vida, en detriment de la idea de voler finalitzar estudis bàsics per a iniciar una cerca d'ocupació al més aviat possible.

En conclusió, el que es proposa és que:

Enguany, les dades recollides continuen evidenciant que l'atenció individualitzada és un element que millora l'aprenentatge. Es pot tornar a establir una correlació significativa entre diferents indicadors com, per exemple, el relatiu a l'adaptació curricular, el reforç escolar i la promoció de curs. És a dir, en la mesura que el 76% dels alumnes que compta amb adaptacions curriculars aproven el curs i el 100% dels quals compta amb reforç escolar també ho fa, es podria interpretar que els plans d'estudis adaptats a les necessitats dels alumnes i invertir recursos en ells incideixen positivament en els seus processos d'aprenentatge, la qual cosa hauria de ser una motivació per a continuar fent-ho i incrementar-ho perquè es beneficiïn d'això el major nombre possible de nens, nenes i adolescents.

D'altra banda, si es pren com a referència les edats a partir de les que es poden començar a cursar diferents cicles formatius, especialment de l'ESO o batxillerat,

crida l'atenció l'elevat nombre d'alumnes que ho fa amb retard. En aquest punt, abans d'afanyar-se en l'emissió de judicis precipitats, es convida a la comunitat educativa a reflexionar entorn d'una qüestió en la qual els i les professionals que desenvolupen la seva labor en l'àmbit de l'acolliment residencial amb menors en protecció coincideixen de manera aclaparantment sòlida: haver estat o estar exposat a situacions de maltractament impacta de manera significativa en els processos d'aprenentatge, pel que, per tal d'evitar frustracions professionals que segurament no ajudaran al fet que la infància maltractada superi els seus hàndicaps, és important no perdre-ho de vista. No es pot pretendre aconseguir uns resultats acadèmics d'èxit (partint de la base que per al sistema educatiu èxit es correspongui amb treure notes altes o aprovar) sense abans treballar sobre aquelles qüestions que tal vegada els estan impossibilitant. "Els nostres infants ens arriben" amb una ferides emocionals terribles que, encara que a vegades siguin difícilment visibles, requereixen d'una atenció que és la prioritària.

PROGRAMA D'HABILITATS NECESSÀRIES PER AL PROCÉS D'INDEPENDÈNCIA I DE TRANSICIÓ CAP A LA VIDA ADULTA

El Programa d'habilitats necessàries per al procés d'independència i de transició cap a la vida adulta de "Llars el Temple" ha de concebre's com la intervenció que, pel que respecta a pre-emancipació, l'Entitat desenvolupa. En aquest sentit, es posa en marxa a través de les accions que es contemplen en el seu Programa de pre-emancipació i en el seu Programa de capacitació laboral. Dit això, en les pàgines subsegüents es detallen els continguts d'aquestes accions.

PROGRAMA DE PRE-EMANCIPACIÓ “PUC”

Descripció

“Puc” és, essencialment, un programa de preparació per a la vida independent que aposta per la innovació educativa, adaptant el paradigma del “coaching” a la intervenció socioeducativa amb adolescents en acolliment residencial.

Finalitat i objectius

La finalitat del programa coincideix amb millorar les competències socials i emocionals que l'adolescent necessiti aprendre per afrontar el seu propi procés d'autonomia mitjançant una intervenció socioeducativa que es recolza en el paradigma del “coaching”, posant en pràctica de manera conscient una manera de fer, unes activitats i uns recursos propis, com ho és una programació mensual de sessions de “coaching” individual per a cada adolescent, amb el propòsit de situar el focus de interès en l'atenció de les necessitats que manifesten, els objectius que decideixen i el pla d'acció que per aconseguir-los dissenyen.

El programa contempla la figura del “col·laborador coach”, externa a l'Entitat, experts en el seu àmbit professional, que aporta al procés de l'adolescent que ho demana un suport que incideixi en l'enfortiment de competències relacionades amb els seus objectius. D'altra banda, també té en compte la formació específica contínua per al personal d'intervenció directa. En darrera instància, a favor de l'elaboració de programes basats en l'evidència, compta amb un model de evolució propi dissenyat per incidir en la millora contínua de la intervenció, una acció que en definitiva beneficiarà al conjunt de la societat si la incidència dels seus resultats acaba per afavorir la prevenció de l'aparició de futures circumstàncies d'exclusió social en adolescents procedents del sistema de

protecció, afavorint el seu accés en condicions inclusives a recursos fonamentals de formació, treball o habitatge de qualitat. Per tant, els seus objectius generals giren entorn d'afavorir que l'adolescent desenvolupi la seva capacitat per:

- “Saber” (coneixements).
- “Saber fer” (habilitats).
- “Incorporar en la seva manera de ser” (actituds).

...tenint en compte competències relacionades amb la cerca de les seves pròpies estratègies d'auto-solució davant circumstàncies que emergeixin de:

- La seva formació.
- L'ocupació.
- L'habitatge.
- Les seves emocions.

Resultats i conclusions

Per a interpretar els resultats cal tenir en compte com s'ha evaluat el programa:

- Des d'un paradigma Mixt Soci-Crític, que proposa una perspectiva de transformació personal com a camí cap a la transformació comunitària, mitjançant una observació que permet mesurar quantitativa i qualitativament informació significativa, situant el focus d'interès en la comprensió de les circumstàncies que envolten als adolescents.
- Des de una modalitat de resultats i interna, que permeti valorar la validesa del programa quan acaba, tenint en compte, eminentment, la satisfacció dels adolescents en relació amb l'acompanyament socioeducatiu que se'ls brinda, la seva eficàcia sobre l'adquisició de coneixements, habilitats i

actituds, així como la manera en la qual la incorporen per atendre les seves necessitats i en quina mesura les resolen.

- Coincidint amb la mateixa xifra que l'any anterior, sobre una mostra de 20 adolescents amb edats compreses entre els 14 i 17 anys dels 40 que han participat al programa durant l'any 2020 (el 50%), sent el principal criteri de selecció els qui acumulen un major nombre de mesos de participació. També d'una manera semblant, dels adolescents seleccionats, el 80% (16/20) ha participat en el programa tot l'any, mentre que en el cas del 20% restant (4/20) acumulen en conjunt 31 mesos de participació, resultant una mitjana de participació de prop dels 8 mesos en aquets casos. També torna a donar-se un equilibri pel que fa al gènere (50% són noies i el 50% nois).

Finalment, pel que respecta al volum que ha representant la població major de 14 anys, si bé el nombre de participants en el Programa ha estat el mateix respecte de l'any passat, ha suposat un increment del 4% en el que s'avalua, pel fet que el nombre global de nens i nenes atesos per l'Entitat l'any anterior ha estat inferior. Això és, 75% de població major de 14 anys atesa i 4 usuaris menys respecte de la xifra total d'atesos al 2020.

Dit l' anterior, les dades significatives són les següents:

- Tenint en compte que el programa preveu que es faci una sessió de "coaching" individual mensual amb cada adolescent, de les 223 que haguessin estat possibles amb aquest grup, s'han registrat un total de 93 sessions. És a dir, s'han registrat un 42% de les sessions mínimes previstes; un 8% menys respecte de l'anterior avaluació.

Es a dir, si bé és cert que s'han realitzat més sessions que en l'anterior any avaluat, tan sols ha estat per una diferència poc significativa de 4 sessions, mentre el que el que sí ha incrementat exponencialment (ja que hi ha un bon nombre d'adolescents que porten més d'1 any en el Programa) ha estat

el nombre de mesos que els participants en conjunt han sumat, que són 37 més. Això vol dir que, pel que fa al volum de sessions anuals mínimes previstes, continua sent una tasca que s'executa per sota del recomanable perquè el Programa compleixi amb objectius importants que es proposa.

- Enguany s'ha registrat una percepció negativa de l'acompanyament educatiu per part del 40% dels adolescents entrevistats, expressant en tots els casos no conèixer massa les principals activitats del Programa. Aquestes són, per exemple, les sessions individuals de "Coaching" o el treball en l'elaboració d'un Projecte de vida propi. En el cas del 60% dels adolescents que han percebut positiu l'acompanyament educatiu, el que millor han valorat han estat els continguts i accions relacionades amb l'àrea formativa-laboral.
- El 85% (17/20) és capaç de manifestar idees ben clares en relació al seu futur, plantejant projectes de vida en els quals prioritzen sobretot la seva formació, deixant la inserció laboral en un segon pla, excepte en comptades excepcions. Un 50% esperen que l'administració subvencioni el seu desig, mentre que l'altre 50% espera que ho facin les seves famílies. Es a dir, la meitat del grup de control es planteja sol·licitar l'accés a un recurs de pis d'emancipació subvencionat pel Govern, mentre l'altra meitat manifesta el desig de retornar amb la seva família, independentment de la mena de Pla de treball o Mesura administrativa que els tècnics hagin valorat.
- En el 83% (77/93) de les sessions, els adolescents han mostrat interès per voler "saber coses" que tenen relació amb la seva formació, 45% (42/93) en el cas de rebre informació sobre l'àmbit laboral i 18% (18/93) en el cas del de l'habitatge. Pel que respecta a l'acció ("fer coses" relacionades amb aquests àmbits) i tenint com a referència els resultats d'anys anteriors, es tornen a registrar uns percentatges baixos, excepte en les accions relatives a l'àrea formativa, que s'han vist incrementades en més d'un 50%. Les accions vinculades amb l'àrea laboral o de l'habitatge continuen disminuint significativament la seva presència en les sessions: 12 i 5 respectivament.
- El 90% (18/20) aprova el curs escolar, el 65% (13/20) se manté cursant l'ESO i no es registren situacions d'absentisme. El més rellevant en relació a l'anterior avaluació del Programa, és que en l'actual s'inverteix totalment

la tendència al desinterès dels participants per l'accés a la universitat o a estudis superiors; ara el 100% el contempla com una possibilitat dins dels seus projectes de vida, en detriment de la idea de voler finalitzar estudis bàsics per a iniciar una cerca d'ocupació al més aviat possible.

- Tan sols un adolescent del grup de control troba treball, inserit a més en un pla formatiu. Si es pren com referència el total de la població en la franja d'edat dels 16 als 18 anys, només el 9% (2/23) que tenen opció de treballar ha trobat un treball, en tots els casos temporal durant l'estiu. D'altra banda, al marge del grup de control, enguany 4 adolescents abandona l'Entitat per majoria d'edat i, si bé cap d'ells aconsegueix una ocupació, el 100% finalitza procés inserits en un pla formatiu i accedint a un habitatge segur.

En conclusió, el que es proposa és que:

Analitzar les dades recollides sense en cap moment perdre de vista les conseqüències socioeconòmiques i emocionals negatives que la Pandèmia de la COVID-19 de fet ens està mostrant. Impactes que amb una alta probabilitat, continuaran impactant en els processos de pre - emancipació dels adolescents en acolliment residencial a diferents nivells, sent complex pronosticar el seu abast.

Per tant, en opinió professional de qui valora, sense ser necessari recórrer a les xifres, tal vegada enguany es tingui permesa llicència per, sense ser necessari recórrer a les xifres, poder dir que és una evidència difícilment qüestionable que la irrupció de l'emergència sanitària ha agreujat i continuarà agreujant les ja de per si fràgils opcions per a accedir al mercat laboral o a un habitatge digne.

Dit l'anterior, les dades que s'han recollit al llarg del 2020 ofereixen una informació substancialment diferent a la que es venia registrant en les anteriors avaluacions del Programa. La tendència que s'havia consolidat en els adolescents en relació al fet de construir els seus projectes de vida entorn de l'interès per cursar itineraris formatius curts i intenció de buscar treball per viure de una manera autònoma, es

transforma en el contrari: l'interès per allargar la seva formació sense contemplar l'opció de les cerca d'ocupació, per tant, amb dependència d'uns altres.

Arribats a aquest punt, pot ser imprudent caure en la temptació de quedar en la superfície amb judicis superficials del tipus "joventut de ganduls" sense reflexionar sobre "Quin món els estem deixant?". Tampoc s'ha de caure a utilitzar això per a justificar la irresponsabilitat. Més aviat al contrari. Ara, davant un futur "ultra incert", sembla més necessari que mai ser creatius de manera conjunta en el treball d'opcions diferents que es complementin amb les actuals, encoratjant als joves i a la resta d'agents que els necessiten (polítics, empresaris, administracions, tècnics, etc.) en la cerca compromesa d'auto-solucions ecològiques.

Finalment, aterrant en el concret, si bé s'ha volgut transmetre que en el moment actual sembla necessari reforçar accions orientades en el proveïment d'eines útils per a inserció laboral, es continua recomanant la importància de no perdre de vista fer responsables i participants al adolescents en els seus propis processos, així com potenciar l'atenció personalitzada i l'establiment de vincles propers i estables entre els adolescents i els educadors de referència (Montserrat, Casas i Sisteró, 2013).

PROGRAMA DE CAPACITACIÓ LABORAL

Descripció

El Programa de capacitació laboral està estretament vinculat al Programa de pre-emancipació perquè amb ell es treballa una àrea d'aprenentatge fonamental en la franja dels 14 als 18 anys. Si bé és cert que és a partir dels 16 anys quan és legalment possible establir una relació contractual, el Programa concep que, en una etapa prèvia, es necessari l'entrenament de certes competències transversals útils per a una adequada inserció al món laboral. En aquest sentit, sense llevar importància a l'obtenció d'una ocupació, el treball sobre aquells elements que són fonamentals tenir en compte per a mantenir-lo es converteix en un qüestió prioritària: habilitats socials, comunicatives, autocora, responsabilitat, presa de decisions o la cerca de solucions per a resoldre un problema, entre altres.

Finalitat i objectius

Prenent com a referència el Programa de pre-emancipació, el Programa de capacitació laboral se centra de manera particular en afavorir la prevenció de l'aparició de futures circumstàncies d'exclusió social en adolescents procedents del sistema de protecció, afavorint tant el seu accés en condicions inclusives al món laboral com l'aprenentatge d'aquelles eines que és necessari saber manejar amb solvència per a reforçar-ho. Per tant, els seus objectius generals giren entorn d'afavorir que l'adolescent desenvolupi la seva capacitat per:

- Conèixer qüestions bàsiques pròpies del món laboral.
- "Saber fer" tasques bàsiques pròpies del món laboral entrenant aquelles competències que són necessari desenvolupar per a afavorir-ho.

- “Incorporar en la seva manera de ser” actituds que siguin afavoridores d'un accés al món laboral positiu.

Resultats i conclusions

Dit l' anterior, les dades significatives són les següents:

- Enguany han participat en el Programa 40 adolescents (tots els que l'Entitat ha atès en la franja d'edat dels 14 als 18 anys durant tot l'any), representant el 75% (40/53) de tota la població atesa durant aquest any.
- Són els adolescents de 16 anys el grup d'edat més present amb un 35% (14/40) respecte del total, seguits dels de 15 anys, que representen un 25% (10/40) del total. Els adolescents de 18 anys són aquells que estan menys presents amb un 10% (4/40) respecte del total.
- Es dona la mateixa distribució pel que respecta al gènere respecte de l'anterior avaluació: el 50% del participants són nois i l'altra meitat noies.
- El 45% (25/40) ha entrenat de manera positiva competències laborals, considerant que això ha estat possible a través de la tasques com, per exemple, l'elaboració del "currículum vitae" o la preparació de l'entrevista laboral mitjançant sessions de "role-playing", eina mitjançant la qual es revisen habilitats socials, comunicatives i emocionals.
- Dels 20 adolescents que podien fer cerca d'ocupació activa (els que se situen en la franja d'edat dels 16 als 18 anys), l'ha ha fet efectivament el 70% (16/23), tenint en compte que el Programa considera que és necessari fer tasques com, per exemple, la inscripció en borses d'ocupació (SOIB), planificar itineraris de lliurament del "currículum vitae", el seu lliurament tant de manera presencial como digital o emplenament de sol·licituds.
- D'aquells que efectivament han realitzat la cerca d'ocupació activa, tan sols 2 adolescents que cursen FP l'han trobat, havent-se implicat en les gestions derivades d'un contracte laboral. No obstant això, enguany s'ha detectat en

tots 2 casos certes dificultats per a mantenir-los, finalitzant els contractes abans del que s'esperava (període estacional d'estiu), la qual cosa convida a reflexionar sobre la necessitat d'enfortir les habilitats i valors que són del tot necessaris desenvolupar per a mantenir una ocupació.

- Si bé no s'ha detectat cap correlació entre l'èxit en l'àmbit de la capacitació laboral dels adolescents i el seu nivell d'estudi, el 65% (26/40) cursa l'ESO i el 98% (39/40) no contempla un pla formatiu clar. És a dir, no compta amb continuar formant-se a mig - llarg termini.

En conclusió, el que es proposa és que:

Les propostes per a aquest Programa no difereixen de les aportades en el cas del de Pre – emancipació, amb el qual manté una estreta relació en la mesura que l'àrea laboral es objectiu d'aquest. Així doncs, estimular la responsabilitat dels adolescents en relació a la implicació amb els seus propis processos, la implicació amb una preparació que ha de concebre's des d'una mirada i la importància d'un acompanyament educatiu pròxim, continuen sent elements claus.

Les dades ens mostren una tendència de desinterès generalitzat per la cerca d'ocupació per part dels i les adolescents que pot ser altament perillosa en la mesura que és un element essencial per a la sostenibilitat dels seus projectes de vida. Tot apunta al fet que l'inestable context socioeconòmic en el qual "mai hi ha res per a ells ni per a elles" pugui estar jugant un paper rellevant en l'ànim del col·lectiu. No obstant això, malgrat el descoratjador de les circumstàncies actuals, creure en un procés d'emancipació al marge de la cerca d'ocupació és també viure al marge de la realitat, per la qual cosa, resultarà del tot necessari reforçar les accions en aquesta àrea de la intervenció socioeducativa.

PROGRAMA PER ABORDAR PROBLEMES DE VIOLÈNCIA, CONFLICTE I INTERVENCIÓ EN CRISIS

Descripció

La mirada de l'Entitat en relació a la violència no es limita a parar esment a l'agressió física, sinó que inclou l'atenció d'altres conductes susceptibles de violentar o intimidar a qui les pateix. Per tant, aquest programa atén l'agressió física (incloses coaccions, impediment del normal funcionament dels serveis amb actituds intimidatòries o compulsives i lesions), verbal (inclosos insults o paraules grolleres socialment inacceptables, amenaces, calumnies i injúries), l'assetjament sexual, danys patrimonials de l'organització o dels treballadors.

Dit l'anterior, per tal d'assegurar que tots els treballadors i residents de l'Entitat gaudeixin d'un entorn en què la dignitat de la persona sigui respectada i la seva salut no es vegi afectada, es vetllarà per declarar i difondre el compromís explícit de tolerància zero amb qualsevol tipus de violència, es promourà una cultura preventiva i d'erradicació per mitjà de sensibilització, informació i formació, així como la millorar les condicions de seguretat en l'Entitat mitjançant les accions d'avaluació, anàlisi, adopció de mesures i seguiments que resultin pertinents.

Finalitat i objectius

- La finalitat principal del programa és que, en el cas de produir-se una situació de violència o conflicte (entre un adult i un nin, entre dos adults o entre nins), és posi en marxa un procés d'esperança; que la persona percebi la possibilitat de sortir del conflicte, que no quedarà estancada en la crisi.

- L'objectiu principal és el de consolar; tranquil·litzar la persona, evitar un estat d'ansietat que impossibiliti pensar amb claredat sobre el problema, aconseguir que se senti més segura, controlar l'estat de la crisi.

Resultats i conclusions

- Es proposa el foment de valors i estils de vida saludables com una estratègia d'intervenció bàsica en l'àmbit de l'acolliment residencial amb persones menors d'edat en protecció. Des d'aquesta perspectiva totes les activitats que es desenvolupen en l'Entitat estan dissenyades per treballar amb els nens i les nenes la promoció de la participació, els processos de pre-emancipació, les actituds crítiques enfront de la discriminació per raons de sexe o raça, la promoció de l'oci alternatiu i creatiu i l'impuls d'accions a favor de la igualtat entre homes i dones.
- Tota aquesta tasca diària afavoreix un clima de convivència pacífica reduint les incidències, utilitzant la justícia restaurativa com un valor i no com un procés o com un instrument d'actuació.
- Durant el 2020 les incidències de conflictes i agressions que s'han resolt d'una manera restaurativa han disminuït la seva recurrència, sent en la majoria dels casos més efectiva que les accions punitives. El 80% dels conflictes tractats a través de pràctiques restauratives han donat un resultat de reincidències del 0%.
- Mentre que el 20% de casos en els quals no s'ha pogut realitzar una pràctica restaurativa per diferents motius com, per exemple, casos en els que s'han resolt de forma espontània o casos en els que parts implicades s'han negat a negativa, la reincidència ha estat d'un 10%.

PROGRAMA D'INTERVENCIÓ FAMILIAR "RE-CREANT"

Descripció

"Re-Creant" és un programa que organitza i engloba la intervenció familiar que es desenvolupa a "Llars el Temple" i que, a la vegada que forma part dels processos y procediments específics del seu sistema de qualitat, és un dels eixos fonamentals de la seva missió. Dit això, el programa sorgeix de la sinèrgia de l'experiència, valors, sensibilitat i expectatives comunes que han estat resultat d'un treball que durant dècades l'Entitat ha realitzat amb les famílies que ha atès.

Dit l'anterior, el programa està dissenyat per a atendre famílies biològiques i no biològiques de nens, nenes i adolescents amb mesures de protecció en règim d'acolliment residencial, tant quan es pugui preveure la seva tornada al domicili familiar, com en aquells casos en els que han estat separats de la família de forma definitiva, però existeix una vinculació a través d'espais com, per exemple, visites o sortides. És per això que, les famílies formen part del Programa essent derivades pels tècnics de referència de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials (IMAS).

Finalitat i objectius

El Programa està especialment dirigit a famílies per a acompanyar-les en la seva responsabilitat i capacitat per a aconseguir els seus propis objectius de millora. Així doncs, és un recurs psico-educatiu-terapèutic que acompanya als pares, a les mares o a les persones referents dels nens, nenes i adolescents en la recerca de les seves pròpies potencialitats, per ser més eficaços i eficients en les seves interaccions amb ells, en situacions de la vida quotidiana o de risc.

El programa utilitza el model “coaching-system” per acompanyar a les famílies en una direcció comú que els ajudi a avançar, tant com a sistema, como a nivell personal, empoderant al conjunt en la consecució dels seus propis objectius. En aquest sentit, es prioritza la intervenció afavorint la seva implicació, establint un objectiu familiar, més enllà de les necessitats personals, i alineant als membres de la família en una direcció comú. Així doncs, els objectius del programa son:

- Acompanyar en la millora dels vincles familiars.
- Acompanyar en la millora de les capacitats i habilitats parentals.
- Generar consciència en els pares de les seves pròpies dificultats en la relació, la criança, l’atenció i l’educació del seus fills i filles, així com en relació als motius que han motivat la situació de desemparament o risc.
- Identificar i facilitar la presa de consciència dels factors que han motivat l’aparició i manteniment dels factors de risc.
- Fomentar en els pares motivació per a resoldre les seves dificultats, així com la dels seus fills.
- Reforçar la capacitat de canvi, les potencialitats i recursos de la família.
- Acompanyar als pares, als nins i a les nines (si tenen capacitat per fer-ho), així como altres membres de la família (si es valora adequat) en el desenvolupament d’aquest pla d’intervenció.
- Recolzar i orientar emocionalment als pares en el procés de canvi.
- Proporcionar a la família el suport i ensenyaments necessaris per corregir els factors que han derivat en la situació de maltractament o abandonó.
- Acompanyar per reduir l’impacte de la crisi, el nivell d’estrès, el nombre de factors estressants, etc. per estabilitzar la situació familiar, ajudant a la família a fer-li front de manera adequada.
- Promoure una relació positiva i sana entre els membres de la família.
- Acompanyar en el procés de socialització dels pares en el seu entorn.
- Garantir la integritat dels nins i de les nines.

Resultats i conclusions

Síntesi de dades significatives	
	nº
Famílies ateses	40
Entrevistes de seguiment de la intervenció realitzades a l'Entitat	102
Entrevistes de seguiment de la intervenció telefòniques por Covid	289
Valoracions parentals sol·licitades per l'IMAS	7
Valoracions parentals iniciades	7
Valoracions familiars concloses	4
Valoració familiars pendents	0
Valoracions familiars no concloses	3
Entrevistes de valoració parental realitzades	50
Famílies amb visites supervisades a l'Entitat	22
Visites supervisades a l'Entitat	129
Famílies amb visites supervisades a l'IMAS	3
Famílies amb visites supervisades a Natzaret	1

Visites supervisades a l'IMAS	51
Visites a domicili de valoració i seguiment	27
Famílies amb intervenció familiar al domicili	10
Reunions de xarxa	91
Famílies ateses que participen al Programa Volum	1
Entrevistes realitzades amb famílies que participen al Programa Volum	21
Tutories	5
Altres (consolat, fiscalia, jutjats, IBAS, escolarització, DNI, bancs, etc.)	21
Reunions d'equip d'Intervenció Re - Creant	7

L'equip d'intervenció familiar ha treballat amb 40 famílies de manera coordinada amb l'equip educatiu i amb els Tècnics de referència de l'IMAS, tant amb casos amb mesura de guarda administrativa com amb casos amb mesura de tutela.

Cal destacar que, degut a la situació de pandèmia ocasionada pel COVID-19, part dels protocols del Programa no s'han pogut realitzar aquest els té previst i s'han tingut que adaptar al Pla de contingència establert, el qual respon a la normativa sanitària. En concret es va referència a les dinàmiques de feina presencials, tant amb les famílies dels menors atesos com amb l'IMAS al SPM. Es parla de reunions de xarxa, grups de feina familiars, visites supervisades, visites domiciliàries, entrevistes de valoració parental i de seguiment. Aquestes darreres s'han tingut que realitzar en moltes ocasions via telefònica i/o en altres espais a l'aire lliure.

Com a conclusions generals es pot dir que, tenint en compte l'adaptació a la nova situació de pandèmia, s'ha continuat intervenint diàriament amb els nens, nenes i

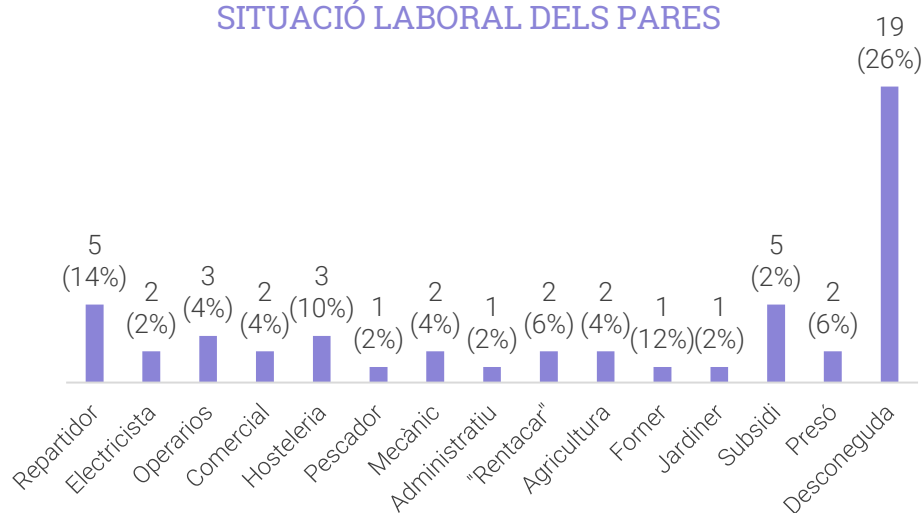
les seves famílies amb la metodologia treball “Coaching familiar sistèmic”, amb el mètode estructural GROW, acompanyant a les famílies a treballar cap a una direcció comuna que els ajudi a avançar a nivell personal i com sistema familiar, empoderant al conjunt de la família per aconseguir els seus propis objectius.

S’han atès a totes les famílies, no s’han fet distincions entre les famílies, ni pel programa d’ entrada del cas, ni per la mesura jurídica. Per aquest motiu, cal destacar que els resultats obtinguts són positius. Les famílies han entès la nova situació i s’han anat adaptant tant a les proposicions dels professionals como dels protocols i normatives de salut. Pel que fa a les valoracions realitzades a les famílies que tenen possibilitat de que els seus fills i filles tornin al nucli familiar de convivència continuem valorant que existeix i recalquem que existeix:

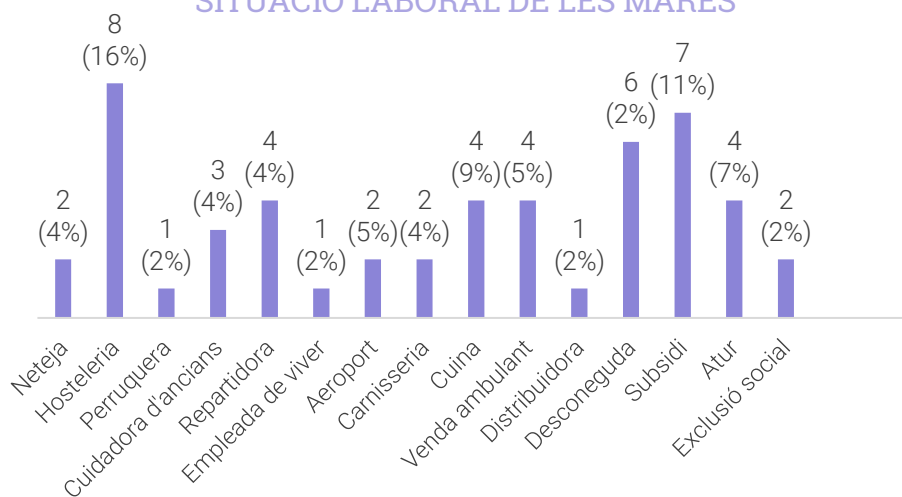
- La necessitat de continuar amb el programa d'acompanyament en el domicili que ofereix el programa Re-Creant on l'educador familiar de la mateixa Entitat, amb qui la família ha pogut treballar els seus propis objectius i canvis familiars des del vincle i l'empoderament, pugui continuar o doni continuïtat al treball realitzat a l'Entitat en el propi domicili familiar, fins que es valori que la família es capaç de ser més eficaç i eficient en les interaccions amb el seu fill o filla o amb els seus fills o filles, en situacions de la vida quotidiana o en situacions d'alt risc per a ells.
- Aquest tipus d'intervenció ofereix suport a la hora d'un retorn d'un nen o nena amb la seva família dins el domicili familiar, amb l'objectiu de donar continuïtat i a finançar les habilitats i capacitats assolides durant el període d'intervenció familiar mentre el nen o nena ha estat vivint a l'Entitat.
- També s’ha pogut constatar i donar valor que l’èxit dels canvis que realitza una família i que aquests es mantinguin així en el temps, depèn directament del seguiment que realitza un professional amb el qual la família ha treballat i ha vinculat, ja que li possibilita reforçar la homeòstasi familiar, a més d'enfortir mitjançant la feina la seva xarxa familiar, social i comunitària.

Estudi de la població atesa

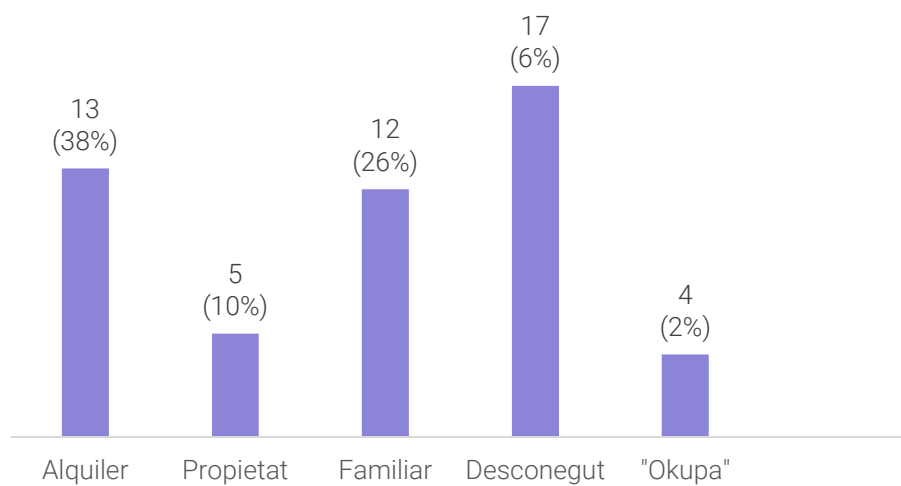
SITUACIÓ LABORAL DELS PARES

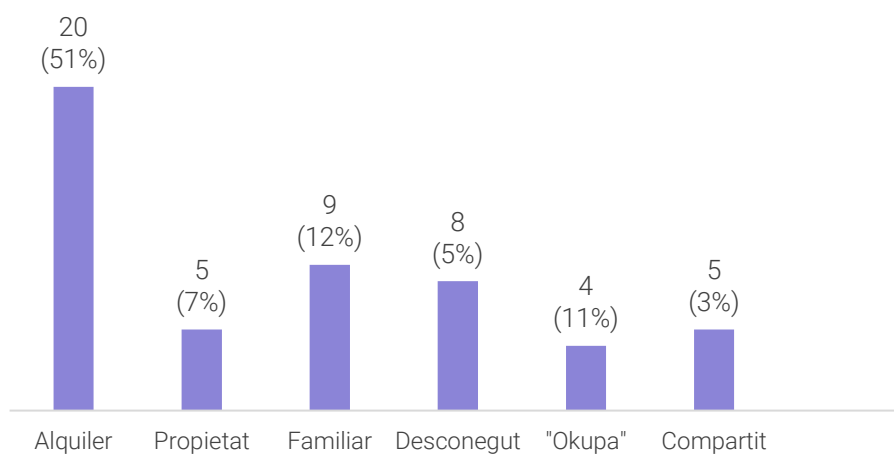
SITUACIÓ LABORAL DE LES MARES

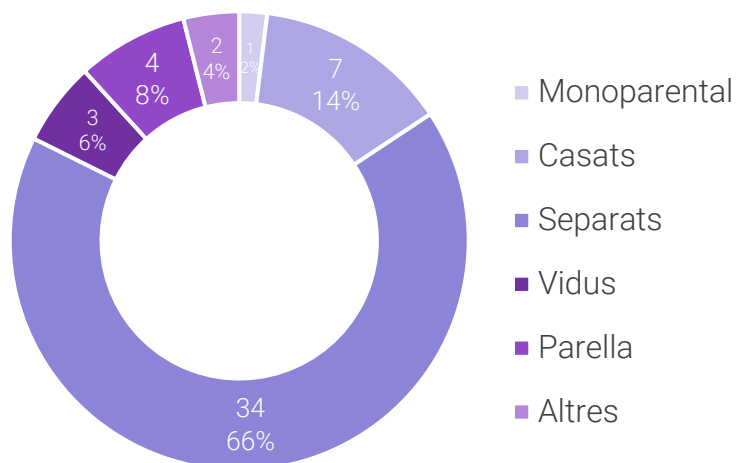
HABITATGE DELS PARES

HABITATGE DE LES MARES

ESTAT CIVIL

▶ VALORACIÓ 2020

Objectius segons nivel de consolidació			
	Assolit	En curs	Pendent
Consolidar l'estructura de l'Entitat			
Assumir internament la l'estructura econòmica de l'Entitat			
Potenciar la gestió del personal amb la creació d'un departament			
Donar visibilitat global de l'especificitat i carisma propi de l'Entitat			

REFERÈNCIES

- Marchioni, M. (1999). Comunidad, participación y desarrollo. Madrid: Editorial Popular, 27.
- Montserrat, C., Casas, F., y Sisteró, C. (2013). Estudi sobre l'atenció als joves extutelats: Evolució, valoració i reptes de futur.

C/ Temple, 9 - 07001 - Palma

971 71 11 54

llarseltemple@llarseltemple.org
www.llarseltemple.org